

Vlaams
Parlement

vergadering **C222**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 8 mei 2018

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Rob Beenders aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de zuivering van nieuwe vormen van waterverontreiniging en de impact ervan op de waterfac- tuur – 1535 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de hoge concentra- ties aan amfetamines en andere chemische stoffen in rioolwater – 1536 (2017-2018)	4
VRAAG OM UITLEG van Lode Ceyskens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de financiële gevol- gen van de ruimte-innamebeperking, aangekondigd in het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen – 1621 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Ingrid Pira aan Joke Schauvliege, Vlaams minis- ter van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de financiële impact van de planbaten-planschaderegeling – 1624 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobback aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de onrust bij de Vlaamse centrumsteden rond de kosten van de betonstop – 1632 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams mi- nister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de berekening van de effecten van de nieuwe planschaderegeling op Vlaamse steden en ge- meenten – 1643 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de financiële impact van het Instrumentendecreet – 1687 (2017-2018)	8
VRAAG OM UITLEG van Willem-Frederik Schiltz aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, en aan Joke Schauvliege, Vlaams mi- nister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de Roadmap towards a climate neutral industry in the Delta region – 1749 (2017-2018)	26
VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Joke Schauvliege, Vlaams minis- ter van Omgeving, Natuur en Landbouw, over anticonceptie voor meeu- wen – 1785 (2017-2018)	29
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Joke Schauvliege, Vlaams mi- nister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de voordelen van groendaken en hoe de aanleg ervan te stimuleren – 1758 (2017-2018)	32
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Joke Schauvliege, Vlaams mi- nister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het eenheidsreglement gerecycleerde granulaten, het toezicht erop en de toepassing ervan op boswegen – 1761 (2017-2018)	36

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de verdere stappen voor goedkeuring van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BVR) – 1792 (2017-2018)	40
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het uitblijven van een gewestelijke verordening over publiciteitsinrichtingen – 1793 (2017-2018)	43
VRAAG OM UITLEG van Bart Nevens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over een eventuele vergoeding in het omgevingsloket inzake afwijkingen op het beroep van architect – 1811 (2017-2018)	44
VRAAG OM UITLEG van Bart Nevens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over lokale handhaving van de ruimtelijke ordening op het terrein – 1812 (2017-2018)	45

VRAAG OM UITLEG van Rob Beenders aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de zuivering van nieuwe vormen van waterverontreiniging en de impact ervan op de waterfactuur – 1535 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de hoge concentraties aan amfetamines en andere chemische stoffen in rioolwater – 1536 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp-a): Voorzitter, deze vraag om uitleg is gebaseerd op de communicatie van enkele weken geleden. Volgens AquaFlanders, de koepelvereniging van de Vlaamse water- en rioleringsbedrijven, moet de drinkwatersector steeds meer resten van genees- en bestrijdingsmiddelen uit het water halen. Het water bevat, naast de traditionele vervuilingvormen als stikstof en fosfor, zware metalen, pcb's en dioxine, ook een hele reeks nieuwe stoffen, zoals medicijnresten en resten van bestrijdingsmiddelen, zoals pesticiden. In diezelfde communicatie is ook gesteld dat deze verontreinigingsvorm geen enkel gevaar voor de volksgezondheid betekent – ik mag het hopen. De drinkwatermaatschappijen moeten echter wel bijkomende inspanningen leveren om die bijkomende vervuiling aan te pakken.

AquaFlanders stelt bij de overheid voor sensibiliseringsacties te pleiten. Zo zouden de mensen moeten worden opgeroepen om medicijnen niet door het toilet te spoelen. Er wordt ook gepleit voor verregaande afspraken met ziekenhuizen om de problematiek ook op die manier aan te pakken.

Minister, hoe groot is het probleem met die nieuwe stoffen, zoals medicijnresten en bestrijdingsmiddelen die uit het drinkwater moeten worden gezuiverd? Op welke studie of impactanalyse baseert AquaFlanders zich om te waarschuwen dat de drinkwaterfactuur misschien zal stijgen door die extra zuiveringen van het drinkwater? Hebt u enig zicht op de impact van de factuurstijging? Welke maatregelen zult u nemen om het aangekaarte probleem aan te pakken?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, hierop voortbordurend, verwijs ik naar een recent onderzoek van professor van Nuijs van de Universiteit Antwerpen. Dit onderzoek bevestigt wat al vaker is gefluisterd, namelijk dat in de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RZWI) van Oostende de hoogste concentratie aan amfetamines van het land wordt gemeten. Er wordt gezegd dat dit van speed afkomstig is.

Op initiatief van het Europees Waarnemingscentrum voor drugs en drugsverslaving worden 60 plaatsen in 19 landen onderzocht. Oostende komt op de vierde plaats. Vorig jaar was het nog de tweede plaats. Ik moet echter vermelden dat een aantal grote steden, bijvoorbeeld Gent, niet worden onderzocht. Antwerpen, Deurne, Antwerpen-Zuid, Boom, Brussel, Geraardsbergen, Koksijde, Merchtem, Ninove, Oostende en Ruisbroek zijn wel doorgelicht.

De RWZI van Oostende zuivert het afvalwater van de gemeenten Oostende, Middelkerke, De Haan, Bredene, Gistel, Oudenburg, Jabbeke, Zedelgem, Ichtegem en Koekelare. Wie precies de meeste drugs gebruikt, kunnen we hier niet uithalen. Per duizend inwoners werd 336,4 milligram amfetamines per dag gemeten. Die stalen zijn genomen in april 2017.

Minister, drugsbeleid en -preventie zijn uiteraard uw bevoegdheid niet. Ik stel me echter vragen bij de gevolgen voor de kwaliteit van het oppervlaktewater. Die vragen heb ik ook met betrekking tot de aanwezigheid van geneesmiddelen in de waterketen. De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) heeft een lijvig rapport gepubliceerd met de titel 'Medicijnen in de waterketen. Resultaten verkennend onderzoek in de periode 2014-2016'. Hierin staat onder meer te lezen dat analyses in heel Vlaanderen aantonen dat medicijnen wijdverspreid zijn in het oppervlaktewater. Het rapport somt een aantal specifieke stoffen op. In 65 procent van de meetpunten worden meer dan vijftien medicijnen teruggevonden. De lozingen door RWZI's zorgen meestal voor een stijging van de concentratie aan medicijnen. Door lozingen van relatief hoge concentraties, maar vooral in reeds vervuilde waterlopen zorgen ze voor een daling of verdunning. We leren eveneens dat de ene RWZI meer schadelijke stoffen verwijdt dan de andere. Dit roept vragen op.

Wat gebeurt er met de amfetamines in het rioolwater? In welke mate wordt dit afgebroken of weggezuiverd? Welke risico's hebben amfetamines die in het oppervlaktewater terechtkomen voor het aquatisch milieu? Blijkbaar worden chemische stoffen en geneesmiddelen in de ene RWZI beter weggezuiverd dan in de andere RWZI. Acht u het nodig in de RWZI's extra zuiveringsstappen voor chemische substanties, waaronder geneesmiddelen, te introduceren? Hoe gaat uw beleid hiermee om?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, deze vragen om uitleg zijn gebaseerd op een artikel dat in het tijdschrift Eos is verschenen. De drinkwatermaatschappijen zijn verplicht om hun drinkwaterbronnen te monitoren. Ze hebben hiervoor een basisset met parameters. Ze moeten de stoffen die aan een drinkwaterbron kunnen voorkomen, monitoren. De risicobenadering waarvoor we in Vlaanderen hebben gekozen, zorgt ervoor dat de grootste risico's zijn geïdentificeerd. Verschillende bedrijven, waaronder De Watergroep, water-link en de Intercommunale Waterleidingsmaatschappij van Veurne-Ambacht (IWVA), screenen zowel aan de bron als in het drinkwater periodiek op een of meerdere van die stoffen. Zo krijgen ze een representatief beeld over heel de groep en wordt de zuivering opgevolgd.

Ook de Wereldgezondheidsorganisatie (WGO) pleit voor een opvolging van de indicatoren in verband met de problematiek van de verspreiding van gevaarlijke stoffen. Het gaat dan om de prioritaire stoffen, zoals pesticiden, nieuwe polluenten, medicijnen en dergelijke.

De VMM volgt dit ook van nabij op. Ik verwijs naar de recente themarapporten die hierover zijn gepubliceerd. In die rapporten wordt de impact van heel specifieke stofgroepen op het watersysteem en op de waterketen in kaart gebracht. De Vlaamse overheid brengt de problematiek en de mogelijke impact van microverontreiniging stap voor stap in kaart. We evalueren de risico's.

Tot nu toe bevestigen de beschikbare resultaten de conclusies in de internationale studies. Dezelfde probleemstoffen, zoals pesticiden, medicijnresten en andere nieuwe stoffen, komen voor in het water dat voor de drinkwaterproductie wordt gebruikt. Het gaat vooral om het oppervlaktewater, maar de concentraties zijn zeer laag.

AquaFlanders baseert zich op de extra zuiveringsstappen die nu al geïmplementeerd worden, om natuurlijk ook te verantwoorden dat er bijkomende inspanningen nodig zijn. Ik geef een paar voorbeelden. Bepaalde grondwaterwinningen zijn gevoelig voor verontreiniging. Recent plaatste De Watergroep een extra zuivering in het Leuvense: HAC, dat is de winning van Huiskens, Abdij en Cadol. Actieve kool moet de schadelijke stoffen uit het water halen. Voor de drinkwaterzuivering gekoppeld aan de Blankaart bijvoorbeeld moesten in 2017 de bestaande actief koolfilters meer geregeneerd worden. Dat zorgt ervoor dat de vervuiling die op de actieve kool blijft plakken, eraf wordt gehaald, zodat de actieve kool weer optimaal zijn werk kan doen.

Het beleid focust op twee pijlers: enerzijds het zo betrouwbaar mogelijk inschatten van de impact van de aanwezigheid en eventuele microverontreiniging in het drinkwater op de gezondheid en anderzijds een heel gericht bronbeschermingsbeleid.

Het meten van drugs, waaronder amfetamines, in de riool wordt gedaan om een betere indicatie van het druggebruik in steden te krijgen. In de literatuur zien we over het algemeen dat concentraties van die stoffen in het effluent lager zijn dan in het influent. Dat wijst erop dat er afbraak is of dat het wordt vastgehecht aan het slib gedurende de waterzuivering. Op basis van de algemene eigenschappen van amfetamines kunnen we stellen dat deze stof niet persistent of bioaccumulerend is. In 2014 werd op de RWZI van Lier in het kader van een Europees project gedurende acht weken onderzoek gedaan naar druggebruik via rioolwateranalyse. Uit die resultaten bleek dat amfetamines goed afgebroken werden en dat er na zuivering slechts minder dan 1 procent van die stof overbleef. Andere drugs, zoals XTC, waren blijkbaar veel moeilijker.

Wat betreft de bronbescherming en het beleid dat we op dat vlak voeren, verwijs ik uiteraard naar de maatregelen die wij nemen, ook in het kader van de stroomgebiedbeheerplannen. Ik geef een aantal concrete voorbeelden. Voor pesticiden loopt er een samenwerking tussen verschillende partners. Dat omvat zowel preventieve als curatieve acties. Voor andere microverontreinigingen van industriële oorsprong is het zaak om de input ervan optimaal te beperken aan de bron. En daar is de vergunning natuurlijk van cruciaal belang. Specifieke lozingsvoorwaarden opleggen voor potentiële probleemstoffen gebeurt vandaag bijvoorbeeld al.

Rond de medicijnen is er ook een engagement van de Europese Commissie om een Europese strategie te ontwikkelen, samen met de farmaceutica, in uitvoering van de richtlijn prioritaire stoffen. De Commissie wenst daar nog dit voorjaar helemaal rond mee te zijn.

Binnen Vlaanderen loopt het overleg in de schoot van het CCIM (Coördinatiecomité Internationaal Milieubeleid). Er is ook een Belgisch standpunt opgemaakt samen met het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten (FAGG) en de federale dienst Leefmilieu en de regionale diensten. In dat standpunt vragen wij aandacht voor een goede inzameling van verouderde medicijnen, alsook een verbeterde dataverzameling in verband met de ecotoxicologische eigenschappen van medicijnen. Binnen Vlaanderen worden ook de onderzoeksinitiatieven bij ziekenhuizen opgevolgd. Op Europees vlak liggen daar nog geen Europees afdwingbare normen op tafel.

Dit is een stand van zaken, collega's. Wij blijven dat uiteraard verder goed opvolgen. We proberen op twee vlakken te werken: aan de bron, maar natuurlijk ook zorgen dat de zuivering steeds performanter en beter wordt en dat er ook goed gemeten wordt.

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): Bedankt, minister. Ik denk ook dat de volksgezondheid van de mens niet echt in het gedrang komt met deze problematiek. De studies geven aan dat je blijkbaar al een zwembad van dergelijk water moet leegdrinken om impact op de gezondheid te hebben. Daar zit dus inderdaad het grote probleem niet, maar de problemen bij de medicijnen voor het oppervlaktewater zijn er natuurlijk wel. En de enige manier om dat aan te pakken, is om dat op Europees niveau te doen.

Er is onlangs nog een studie verschenen in Nederland, waar ze zeggen dat er 2000 werkbare stoffen aanwezig zijn in geneesmiddelen. Vandaag hebben ze nog maar zicht op 80 van die stoffen, maar ze zien wel al dat met een aantal van die stoffen geslachtsveranderingen kunnen plaatsvinden bij waterdieren, als er bijvoorbeeld te veel anticonceptiemiddelen in het oppervlaktewater zitten. Er zijn dus al een aantal effecten zichtbaar, en men heeft nog maar 80 van die werkbare

stoffen onderzocht. Er zijn er nog een dikke 1900 te gaan. We mogen de impact dus niet onderschatten en moeten tegelijkertijd volop investeren in sensibilisering. Geneesmiddelen horen niet thuis in de toiletpot en moeten niet in het water gegooid worden: die moeten binnengebracht worden bij de apotheker. Op Europees niveau zou het goed zijn om dat gemeenschappelijk aan te pakken, om toch een impact te hebben op de fauna en de flora.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, u spreekt redelijk geruststellende taal. U zegt dat de concentraties uiteindelijk vrij laag zijn. Maar ik denk dat, zoals collega Beenders ook schetst, het probleem er wel degelijk is. We moeten het onderscheid maken tussen drinkwater en oppervlaktewater.

U hebt niet echt grondig geantwoord op mijn laatste vraag. We weten dat er verschillen in performantie zijn tussen de RWZI's. De ene breekt blijkbaar al meer af dan de andere. U zegt dat het afbreekbaar is, zeker die amfetamines. XTC is wat anders. U verwijst ook naar het gebruik van actieve kool, wat inderdaad meestal vrij doeltreffend is, maar ook redelijk duur, om het zacht uit te drukken. Kunt u daar iets meer over zeggen? Moeten wij daar extra stappen zetten? Kunnen wij misschien met weinig middelen toch de performantie van sommige RWZI's op dat vlak verhogen? Of zegt u dat het sop de kool niet waard is – de actieve kool?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

In het verleden heb ik hierover ook al vragen gesteld. Ik wou bij u even polsen naar de risicobeheersingsprocedures die ter zake gelden. Zijn er evoluties vast te stellen? Ik kan me voorstellen dat de pollutanten die in het water terechtkomen, een evolutief gegeven zijn. Ik wou hierover graag wat meer informatie.

Ik neem ook aan dat in andere geïndustrialiseerde landen het probleem zich in dezelfde of in grotere mate stelt. Leren wij ook uit buitenlandse voorbeelden? Hebben wij contact met buitenlandse waterzuiveringsmaatschappijen om het risico beter in beeld te krijgen en misschien ook om te leren hoe het anders en beter kan?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega Vandaele, de Vlaamse Milieumaatschappij en Aquafin zijn in Aartselaar met een pilootproject bezig om na te gaan welke technieken het meest effect hebben. Men gaat er ook een analyse van maken, zowel technisch als economisch, van wat haalbaar is en wat we op grotere schaal snel zouden kunnen toepassen. Er wordt zeker op ingezet. Ik heb daarnet in mijn antwoord ook gezegd dat we uiteraard verder moeten investeren om de waterzuivering zo performant mogelijk te doen. Je kunt het ook allemaal niet in een keer doen, het vraagt soms tijd. Maar gelukkig staan ook de technieken niet stil. Er wordt ook verder onderzoek naar gedaan.

Collega Danen, uiteraard leren wij van elkaar en van wat er in het buitenland gebeurt. Er zijn buitenlandse fora waar wij met elkaar in contact zijn.

Wat de recente evoluties in de risicobeheersingsprocedures zijn, moet ik navragen. Ik zal bij de VMM nagaan wat de stand van zaken is.

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): Minister, op één vraag hebt u niet echt geantwoord. Mocht u beschikken over de documenten of de impactanalyse die AquaFlanders heeft gemaakt

op basis van de impact op de factuur, dan mag u mij die altijd bezorgen. Het was vermeld in het artikel van Eos, maar ik kan ze nergens vinden.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. We zijn benieuwd naar de vergelijking tussen de verschillende methodes waar de VMM en anderen zich over buigen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Lode Ceyssens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de financiële gevolgen van de ruimte-innamebeperking, aangekondigd in het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen

– 1621 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Ingrid Pira aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de financiële impact van de planbaten-planschaderegeling

– 1624 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobback aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de onrust bij de Vlaamse centrumsteden rond de kosten van de betonstop

– 1632 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de berekening van de effecten van de nieuwe planschaderegeling op Vlaamse steden en gemeenten

– 1643 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de financiële impact van het Instrumentendecreet

– 1687 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, voor alle duidelijkheid, mijn vraag dateert al van 26 maart. Er zijn al veel vragen gesteld over het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV). In het debat over het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen hebben wij heel duidelijk gezegd dat er ook middelen op tafel moeten komen om het plan te realiseren, dat wij ons scharen achter de principes van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, maar dat diegenen die hiervan de dupe zijn – de eigenaar van de gronden die door het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen zijn finale bestemming niet kan realiseren – voor de volle 100 procent moeten worden vergoed.

In het weekend voor ik deze vraag heb ingediend, kwam de alarmkreet van een aantal steden die vreesden dat ze met onbetaalbare vergoedingen zouden worden opgezadeld om iedereen correct te vergoeden. Zij hebben daarom ook vanuit de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) een oproep aan u gericht om hierover samen te zitten.

Collega's, over de principes van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen lijkt me heel veel eensgezindheid over de verschillende partijgrenzen heen te zijn. De studie

van Stec toont ook heel duidelijk aan dat niets doen, ook een zeer grote kostprijs met zich mee zou brengen. Alleszins, het realiseren van dit Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, collega's, heeft ook een kostenplaatje.

Minister, de vooropgestelde schrappingen van bouwpercelen treffen in eerste plaats de individuele eigenaars van deze percelen. Wij kunnen vanuit Vlaanderen dan ook geen beleid voeren op kap van deze eigenaars. Er moet dan ook voldoende budgettering tegenover staan. Hoe zal de Vlaamse Regering dit in de toekomst verwezenlijken?

De Stec-studie zou ook een tweede deel bevatten dat eind maart zou worden opgeleverd. Is de studie afgerond? Hebt u de resultaten reeds ter beschikking? Kunt u hierover reeds iets meer vertellen?

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Voorzitter, minister, collega's, in haar advies van 18 maart 2018 over het ontwerp van Instrumentendecreet is de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed (SARO) scherp voor de financiële impact van het decreet. In het advies staat: "De budgettaire impact is niet gekend. De titel 'budgettaire weerslag' verwijst naar het gunstig advies van de Inspectie van Financiën en naar de algemene onkosten voor de Vlaamse administratie. De raden merken op dat dit advies dateert van 5 mei 2017. Dit impliceert dat tal van wijzigingen aan het Instrumentendecreet – zoals de belangrijke wijzigingen aan de planbaten-planschaderegeling – niet werden beoordeeld door de Inspectie van Financiën. Een bijkomend advies van de Inspectie van Financiën was hier aangewezen."

Intussen wordt stilaan duidelijk dat lokale besturen die vandaag vooroplopen in het vrijwaren van open ruimte tegen bebouwing, in een moeilijke situatie terecht komen nu uit het ontwerp van Instrumentendecreet blijkt dat de planschade fors omhoog zou gaan. Zo verschenen reeds dossiers uit Gent, Sint-Niklaas, Kortrijk en Roeselare, dossiers waarbij lopende procedures on hold worden gezet omdat men vreest dat het kostenplaatje te hoog zou kunnen oplopen.

Minister, hebt u een bijkomend advies van de Inspectie van Financiën gevraagd ?

Uit eerste berekeningen van het kenniscentrum Vlaamse Steden blijkt dat de gewijzigde planschaderegeling een behoorlijke meeruitgave voor de lokale besturen betekent. In reactie hierop hebt u in enkele kranten gezegd dat sommige planschadevergoedingen door Vlaanderen gedragen zullen worden.

Over welke gaat het? Waar staat het vermeld in het decreet en waar in de begroting is hiervoor in welk budget voorzien? Wat is de verdere timing van het Instrumentendecreet? Wanneer kan een definitieve beslissing worden verwacht?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp-a): Voorzitter, ik heb mijn vraag weliswaar een dag later dan collega Ceyssens ingediend, maar naar aanleiding van hetzelfde evenement, namelijk de publicatie en het bekend worden van die studie van diverse steden over de kostprijs of potentiële kostprijs van de nieuwe planschaderegeling. Ik zal dus niet alle argumenten herhalen die collega Ceyssens heeft opgesomd, en de beschrijving.

We zijn het er inderdaad over eens dat, wanneer er een bestemmingswijziging is, er een correcte schadevergoeding moet worden uitbetaald. Dat is inderdaad hier ook wars van alle partijgrenzen gezegd. Alleen is er wat mij betreft – en ik heb daar al zeer vaak voor gewaarschuwd – toch een probleem indien het de gemeentebesturen zijn die daarvoor zullen moeten opdraaien, al was het maar omdat de te schrappen gronden ongelijk zijn verdeeld over de gemeenten, en dus

ook de lasten ongelijk verdeeld zullen zijn. Ze zullen ook niet noodzakelijk liggen bij de gemeenten die voordelen hebben bij de te nemen maatregelen. We lezen in die studie dat voor een aantal steden en gemeenten de kosten zouden stijgen met een factor gaande van twee tot en met zes ten opzichte van het huidige beleid indien we die betonstop – of hoe men dat wil noemen, ik zal het voor het gemak zo noemen – echt willen doorvoeren. Ik denk dat dat op zich niemands bedoeling was en hoe dan ook het beleid zou ondergraven, want dat betekent dat het niet zal gebeuren. We kunnen elkaar van alles wijsmaken, maar we weten ook waar we dan zullen eindigen: dan zal het niet gebeuren. Dan zou er zelfs een omgekeerd effect kunnen zijn, waarbij men zo snel mogelijk een aantal vergunningen begint aan te vragen om er toch maar vanaf te zijn.

Minister, mijn vraag naar aanleiding van die studie was dus toch in de eerste plaats de volgende. Kloppen die berekeningen die zijn gemaakt door die centrumsteden? Of hebt u andere cijfers? Het is ondertussen meer dan een maand geleden, dus als u ze niet had, is er ondertussen tijd geweest om dat na te rekenen. Indien die cijfers kloppen, hoe zal de Vlaamse Regering volgens u dan tussenbeide moeten komen om die kosten voor de betrokken gemeenten te dekken of te compenseren, of ze minstens te milderen? Dat lijkt me hoe dan ook nodig.

Was het niet veel logischer geweest, in ieder geval verstandiger, om vooraf ter zake met al die gemeenten een duidelijk kostenplaatje te bespreken, in plaats van te wachten tot ze half uit paniek zelf een aantal berekeningen begonnen te maken en dan alarmkreten slaakten, die misschien ten onrechte zijn, maar in ieder geval voortkomen uit het feit dat ze zelf niet werden geïnformeerd? Het is niet zo dat het BRV en het Instrumentendecreet sinds gisteren in ontwerp zijn. De Vlaamse Regering is daar al zo lang mee bezig dat een correct kostenplaatje en enig overleg daarover met alle betrokken gemeenten, dat een correcte kostenverdeling ter zake, een zicht daarop, op zich een relatief kleine moeite had moeten zijn. Minister, ware het dus niet beter geweest om dat te doen, en kan men het niet beter nu toch alsnog doen?

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Voorzitter, ook ik had eigenlijk twee vragen ingediend, enerzijds omtrent het Instrumentendecreet, anderzijds over de maatschappelijke kosten-batenanalyse, over het rapport van Stec Groep, dat we een tijdje geleden mochten krijgen en waaromtrent ik ook op 20 februari nog een vraag om uitleg had ingediend.

Minister, op 20 februari zei u me in de commissie dat het rapport niet af was, dat het klaar zou zijn tegen eind februari. Op 20 februari was er ook nog sprake van een klankbordgroep. Intussen is het begin mei, dus ik neem aan dat die studie intussen wel definitief is opgeleverd en dat we daaromtrent straks wat meer info krijgen. Wat dat betreft, sluit mijn vraag dus volledig aan bij de vraag die collega Ceyssens al indiende.

Anderzijds hebben we natuurlijk ook het voorontwerp van Instrumentendecreet. Zoals andere collega's al zeiden, zijn daar reeds heel wat kritische reacties op gekomen, kritische reacties van de SARO, van een aantal steden en gemeenten en ook van de VVSG zelf. Over dat voorontwerp heb ik ook zelf een vraag om uitleg in deze commissie mee mogen behandelen, op 27 februari. Toen hebt u gezegd dat u zeker nog heel wat kritische randbedenkingen zou meenemen, kritische randbedenkingen die ook aan bod kwamen tijdens het bouwoverleg dat de Vlaamse Regering toen recent had gehad, onder meer over het Instrumentendecreet, maar natuurlijk ook over andere items die de Vlaamse Regering aanbelangen. U hebt toen gezegd dat u zeker al die bedenkingen wou meenemen, dat u ook de misverstanden wou ophelderen, en dat het alleszins belangrijk was dat,

wanneer alle adviezen waren ingewonnen, men daaromtrent opnieuw zou samenzitten en eventueel knopen zou doorhakken.

Nadien zijn er dan ook nog heel wat persartikels verschenen, meer bepaald midden april, waarbij het ging over een aantal andere experts. Ik verwijs onder andere naar de citaten van Guy Vloebergh, docent stedenbouw aan de Universiteit Antwerpen. Hij zei dat de heffingen in strijd zijn met het doel van de betonstop. Ook fiscaal expert Michel had heel wat kritiek op de heffingen die men wil heffen, vooral dan de heffingen die niet zozeer betrekking hebben op de bestemmingswijzigingen, maar wel op het ruimtelijk rendement. Ook wat dat betreft, hebben we dus toch een aantal vragen. Er zijn zeker ook opnieuw de bedenkingen die de SARO gaf. De SARO gaf aan dat er wat onduidelijkheid is omtrent de vermoede meerwaarde. Daarop zal een heffing moeten worden betaald, terwijl er helemaal geen duidelijkheid over is of die vermoede meerwaarde ook daadwerkelijk kan worden omgezet naar een realistische meerwaarde of effectieve bebouwingsmogelijkheden.

De VVSG pleit er op haar beurt – maar dat heeft collega Tobback ook al gezegd – al dan niet terecht voor dat bij de planbatenregelingen de opbrengsten die worden gegenereerd, ook naar de gemeenten zouden terugvloeien.

Nu, ik behoud mijn vragen zoals ik ze initieel heb ingediend.

Wat zijn de resultaten van de maatschappelijke kosten-batenanalyse? Is de studie intussen opgeleverd? Wat is de impact van die maatschappelijke kosten-batenanalyse op het recente voorontwerp van Instrumentendecreet? Werd hiermee rekening gehouden? Wat is de impact op de beleidskaders van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen? Wordt ook hier rekening gehouden met de resultaten van de maatschappelijke kosten-batenanalyse? Wat leert de maatschappelijke kosten-batenanalyse ons over de verhoogde heffing op ruimtelijk rendement?

Een tweede aantal deelvragen gaat specifiek over het Instrumentendecreet en de heffing op het ruimtelijk rendement. Hoe staat u ten aanzien van de kritische uitspraken van de vertegenwoordigers van de bouw- en de vastgoedsector en de experts, zoals in het krantenartikel waarnaar ik heb verwezen? Zal de verhoogde planbatenheffing leiden tot een tekort aan betaalbare woningen? Bent u het ermee eens of niet dat bouwen duurder zal worden en de betonstop een woonstop dreigt te worden, zoals sommige mensen suggereren?

Is er inmiddels een nieuwbouwoverleg geweest, zoals u hebt aangekondigd in de commissievergadering van 27 februari? Zo ja, wat is daarvan het resultaat? Is de regeling in verband met de planbatenheffing aan herziening toe?

Hoe gaat u om met de kritiek die geuit werd door de SARO rond de planbatenheffing op de vermoede meerwaarde? Worden daaromtrent wijzigingen voorgesteld? Zo ja, welke?

Hoe gaat u om met het advies van de VVSG om de planbatenheffing integraal te laten terugvloeien naar de gemeenten of de lokale besturen?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Het Instrumentendecreet voert een aantal aanpassingen door aan bestaande instrumenten, zoals bijvoorbeeld de planbaten- en plan-schaderegeling en de aankoopplicht, en biedt tegelijk een reeks van nieuwe instrumenten. In het bijzonder denken we aan de verhandelbare ontwikkelingsrechten.

Zoals gezegd hebben de strategische adviesraden op 14 maart advies gegeven op het ontwerp van Instrumentendecreet. De adviesraden stellen vooral vragen bij de financiële impact ervan en wijzen erop dat een cijfermatige onderbouwing

ontbreekt en er geen inzicht is in de eventuele verdelingseffecten. Bovendien waarschuwen de raden dat de hervorming van de planschaderegeling een meeruitgave betekent die niet kan worden opgevangen door eventuele meerontvangsten uit de gewijzigde planbatenregeling.

Op 21 maart bracht de VVSG op eigen initiatief advies uit op het voorontwerp van Instrumentendecreet. Ook volgens de VVSG is "het geheel van voorgestelde instrumenten een onvoldoende krachtig antwoord om (meer) orde te scheppen in de ruimtelijke ordening". Bovendien vinden de centrumsteden dat de aanpassingen met betrekking tot de planschaderegeling, zoals voorzien in het ontwerp van Instrumentendecreet, "een onrechtvaardige en onbetaalbare regeling" is. Ook de Vlaamse Vereniging voor Ruimte en Planning (VRP) maakte haar bezorgdheid over aan uw kabinet over het voorstel van planschaderegeling. Na de noodkreet van de Vlaamse centrumsteden was er op 28 maart overleg op uw kabinet over hun bezorgdheden over een verhoging van de planschaderegeling.

Hoe reageert u op het toch wel vrij kritische advies van de strategische adviesraden op het ontwerp van Instrumentendecreet, in het bijzonder wat betreft de financiële impact en de relatie met de uitvoering van het ruimtelijk beleid uit het Witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen?

Wat is het resultaat van het overleg met de Vlaamse centrumsteden over hun bezorgdheden over een verhoging van de planschaderegeling? Hebt u daar nog verdere afspraken over gemaakt?

Op welke manier zult u bij de verdere uitwerking van het BRV en het Instrumentendecreet rekening houden met de opmerkingen van de strategische adviesraden, de VVSG en de VRP?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Er zijn twee soorten vragen. De eerste groep vragen gaat over het resultaat van de Stec-studie of de maatschappelijke kosten-batenanalyse die de Vlaamse Regering heeft gevraagd. Daarnaast zijn er een pak vragen over de betaalbaarheid van de planschade en over hoe het zit met de middelen van de lokale besturen.

Ik zal beginnen met de resultaten van de Stec-studie of de maatschappelijke kosten-batenanalyse. Die opdracht is gegeven door de Vlaamse Regering. De vraag, in 2016, was om een budgettaire en financiële impact op te maken van het transitietraject waarover de Vlaamse Regering in het witboek had beslist, dus om van 6 hectare ruimte-inname per dag naar nul hectare ruimtebeslag te gaan in 2040. Dat onderzoek is afgerond en ondertussen officieel opgeleverd en zal via een mededeling aan de Vlaamse Regering worden bekendgemaakt. Na deze mededeling is dat uiteraard volledig ter beschikking.

Het lijkt me van belang om het oorspronkelijke doel van de studie nog eens te duiden. Het is geen maatschappelijke kosten-batenanalyse van het volledige Beleidsplan Ruimte Vlaanderen: het gaat vooral over het transitietraject dat was uitgetekend voor 2040. De studie geeft dus inzicht op de budgettaire impact van BRV als geheel. Het onderzoek was bovendien al afgerond vóór de eerste principiële goedkeuring van het ontwerp van Instrumentendecreet. De potentiële kost van planschade is daarom eerst bepaald op basis van de criteria die van toepassing waren op het ogenblik van de opstart van de studie. Later zijn er uiteraard varianten toegevoegd die de planschadekosten ramen wanneer die 100 procent van de schade vergoed wordt op basis van de venale waarde. Dat werd dus meegenomen. Belangrijk is dat de studie wat betreft planschade varianten meeneemt waarin ofwel 80 procent ofwel 100 procent van de geleden schade wordt vergoed en dat dit wordt berekend ofwel op basis van de historische verwervingswaarde

van een grond ofwel op basis van de venale waarde – de huidige marktwaaarde – van een grond.

Ik geef u de belangrijkste conclusies van de studie.

Niet ingrijpen in het huidige beleid, het zogenaamde nulscenario, kost Vlaanderen 33 miljard euro in de periode 2017 tot 2040. Dat cijfer heeft enkel een zinvolle betekenis wanneer men het vergelijkt met een ander scenario en kan dus niet op zichzelf staan. In dit geval komen er maar liefst 203.000 woningen bij die nieuw ruimtebeslag creëren.

De onderzoekers geven daarnaast vier scenario's die ze zelf omschrijven als de hoeken van het speelveld en waarbinnen men beleidsmatig een keuze kan maken. In die scenario's maken ze een onderscheid tussen veel of weinig slecht gelegen juridisch aanbod neutraliseren, en de scenario's onderscheiden, schrappen of ruilen als vormen van neutralisering.

De scenario's verschillen qua oppervlakte en tempo waaraan dat gebeurt. Een eerste scenario waar 90 procent van het slecht gelegen juridisch aanbod, ongeveer 20.000 hectare, wordt geschrapt, resulteert in een relatieve winst van 12 miljard euro ten opzichte van het nulscenario, gerekend op een planschade ten belope van 80 procent van de verwervingswaarde. Dit bedraagt 5 miljard euro wanneer de planschade berekend wordt op 100 procent venale waarde. In dit scenario komen tegen 2040 dubbel zoveel van de bijkomende woningen in het bestaande ruimtebeslag terecht.

In scenario twee wordt slechts 10 procent van de slecht gelegen juridische gronden met een harde bestemming geschrapt. Dat resulteert nog altijd in een relatieve winst van 1,6 tot 1,7 miljard euro ten opzichte van het nulscenario.

In scenario drie levert het ruilen van 90 procent van het slecht gelegen juridisch aanbod een winst op van 9,3 miljard euro ten opzichte van het nulscenario en is een investering nodig van 7,7 miljard euro voor het opzetten en begeleiden van de ruiltransacties. Hiermee zijn de baten lager dan in het eerste schraps scenario.

Scenario vier gaat uit van het ruilen van 10 procent van het slecht gelegen juridisch aanbod met een harde bestemming. Ook dat resulteert in een winst van bijna een miljard euro ten opzichte van het nulscenario.

Geen van deze vier scenario's is op zich het ideale traject om de doelstelling te bereiken. Een duidelijke conclusie van de studie is wel dat niets doen geen optie is. Het is nu aan het beleid om verder te bepalen met welke combinatie van de voorgaande scenario's zal worden voortgewerkt.

De studie gaat uit van dezelfde uitgangspunten als de beleidskaders. Concreet gaat het dan voornamelijk over het transitietraject van 6 hectare ruimte-inname per dag naar 0 hectare per dag, het verhogen van het ruimtelijk rendement op goede locaties en het uitzonderlijk ruimtelijk uitbreiden op goede locaties. De beleidskaders en de studie zijn op het vlak van beleidsuitgangspunten dus gelijk.

De studie stelt ook vast dat als er meer woningen bijkomen op goede locaties in het bestaande ruimtebeslag, de baten op het vlak van gebiedsontwikkeling, infrastructuur, gebouwde leefomgeving en algemene welvaart stijgen. In scenario's waarbij meer bijkomende woonegelegenheden buiten het bestaande ruimtebeslag zouden worden gecreëerd, valt de kosten-batenverhouding slechter uit.

Ik vind het dus essentieel dat de Vlaamse Regering vasthoudt aan het voorgestelde beleid om het ruimtelijk rendement te verhogen en ruimtelijke uitbreidingen als uitzondering te beschouwen.

Het onderzoek toont ook aan dat het neutraliseren van slecht gelegen juridisch aanbod een essentiële beleidsmaatregel is om de doelstellingen van het BRV te halen. Neutraliseren kan op verschillende wijzen en in verschillende combinaties: door schrappingen door te voeren of door verhandelbare ontwikkelingsrechten te ruilen. De budgettaire impactstudie geeft echter aan dat verhandelbare ontwikkelingsrechten pas goed functioneren in regio's met een zekere marktkrapte. In Vlaanderen betekent dit dat in een aantal regio's eerst zal moeten worden geschrapt vooraleer men een goede markt kan doen ontstaan voor ruilen.

Aanvullend heeft de budgettaire impactstudie de planbatenregeling voor RUP's die meer bouwlagen toelaten, niet doorgerekend. Dit bleek gezien de generieke scope van het onderzoek niet mogelijk.

Mijn kabinet en mijn administratie hebben de berekeningen vanuit de centrumsteden ontvangen. We hebben ook overleg gehad met iedereen die opmerkingen had geformuleerd, onder meer met de bouwsector en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten. Op dit moment zijn er echter nog een groot aantal factoren in de waardebepaling en de eigenaarsvergoeding voor planschade die nog moeten worden uitgeklaard. Mijn diensten hebben een werkgroep opgestart om samen met Vlaamse Landmaatschappij (VLM) en de Vlaamse Belastingdienst (VLABEL) te komen tot een methodiek.

Ik heb begrepen dat de centrumsteden ook bepaalde aannames hebben gedaan om tot deze berekeningen te komen. Ik vind het dan ook te voorbarig om een antwoord te formuleren op de vraag of deze berekeningen al dan niet kloppen. Pas wanneer daar definitieve beslissingen zijn, kan die impact helemaal worden berekend. Ik kom daar straks nog op terug. We houden in elk geval rekening met de bezorgdheden van de lokale besturen.

De potentiële eigenaarsvergoeding bij de bestemmingswijziging van een grond zal op basis van de eigenaarswaarde geval per geval moeten worden ingeschat. In bepaalde berekeningen wordt een perceel aan 100 procent van de waarde van bouwgrond of industriegrond gerekend. Dat zal natuurlijk niet altijd het geval zijn. Het Instrumentendecreet bepaalt immers dat dat een aantal objectieve factoren mee in rekening worden gebracht om de waarde van een grond te berekenen. Er is ook de manier waarop het perceel al dan niet aan een goed uitgeruste weg is aangesloten. Dat zal allemaal een effect hebben op de berekening van de waarde van een grond.

De objectieve factoren die de eigenaarswaarde van een perceel beïnvloeden, zijn de oppervlakte, de ligging, de bestemming van het gebied, de aanwezige constructies, de cultuurwaarde, het bestaan van pachten of erfdienstbaarheden, de verwervingswaarde, de technische bebouwbaarheid en de vraag of een perceel stedenbouwkundig voor bebouwing in aanmerking komt. Deze niet-limitatieve lijst bevat objectief vaststelbare factoren. De ligging aan een voldoende uitgeruste weg, de technische bebouwbaarheid of de mate waarin een perceel stedenbouwkundig voor bebouwing in aanmerking komt, zijn in deze lijst opgenomen.

Deze criteria spruiten voort uit de vroegere toepassingsvoorwaarden in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening met betrekking tot de planschadevergoeding. Voor de waardebepaling moet dus wel degelijk rekening worden gehouden met de minder goed gelegen percelen, bijvoorbeeld de percelen die niet aan een voldoende uitgeruste weg zijn gelegen. Zij zullen niet dezelfde eigenaarswaarde hebben als de percelen die wel goed zijn gelegen.

Een andere kanttekening bij de berekeningen door de centrumsteden is dat ze voor de berekening van de eigenaarswaarde onder het oude systeem voorzien in 0 euro vergoeding voor percelen die overeenkomstig de toegangscriteria voor de planschade niet voor een vergoeding in aanmerking komen, bijvoorbeeld omdat

ze niet aan een voldoende uitgeruste weg zijn gelegen. Met de regelgeving in het Instrumentendecreet zullen de eigenaars van dergelijke percelen wel worden vergoed. Ze zullen weliswaar niet 100 procent van de bouwgrondwaarde krijgen, maar ze zullen toch een billijke vergoeding ontvangen.

De vraag naar compensatie en mildering is zeker een bekommernis waarover is nagedacht en waarvoor oplossingen worden aangereikt. De planbatenheffing en de lasten in het Omgevingsvergunningendecreet worden geoptimaliseerd. Zoals het eerste keer is goedgekeurd, voert het Instrumentendecreet een aantal aanpassingen door. De Vlaamse Regering bespreekt dit nog verder.

De planbatenheffing wordt uitgebreid naar bepaalde wijzigingen van stedenbouwkundige voorschriften zonder bestemmingswijziging. De algemene tarieven van de planbaten worden verhoogd. Een aanzienlijk gedeelte van de inkomsten uit de planbatenheffing zal naar de lokale initiatiefnemende overheden gaan. De inkomsten die uit een provinciale of gemeentelijke bestemmingswijziging komen, worden naar de betrokken provincie of gemeente doorgestort. De inkomsten die voortvloeien uit een herziening of opheffing van voorschriften in toepassing van deze codex worden doorgestort naar de betrokken gemeente. In bepaalde gevallen zijn er verplichte lasten voor verkavelingsvergunningen en groepswoningbouwprojecten in woonuitbreidingsgebieden. Bij afwijkingsmogelijkheden in het kader van zonevreemde basisrechten, zonevreemde functiewijzigingen en toepassingen van de afwerkingsregel worden verplicht financiële lasten opgelegd.

Het Instrumentendecreet wijzigt de berekening van de planschade. Dit heeft een financiële impact op de gemeenten. Ik erken de lokale besturen als volwaardige partners en ik begrijp ten volle dat ze hierover duidelijkheid willen. De VVSG maakt deel uit van de klankbordgroep. We hebben hierover met de VVSG apart overlegd. Natuurlijk maakt de VVSG ook deel uit van de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening (SARO) en kan de VVSG op eigen initiatief een advies formuleren.

Ik heb zeker begrip voor de bezorgdheden van de lokale besturen, maar ik wil ook de doelstellingen van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen realiseren. De lokale besturen willen dat ook. Om de resterende open ruimte zo veel mogelijk te beschermen en om in een faire vergoeding voor de eigenaars te voorzien, moeten we keuzes maken. Ik denk dat heel wat lokale besturen er volledig van overtuigd zijn dat ze zelf een grote verantwoordelijkheid krijgen en dat ze zelf duidelijke stedenbouwkundige en planologische keuzes kunnen maken. Ze zijn bereid die keuzes te maken en er de consequenties van te dragen. Iedereen, ook de Vlaamse overheid, zal zijn of haar verantwoordelijkheid nemen. Ik kom hier straks nog op terug.

Er is een planschadevergoeding die de Vlaamse overheid kan dragen. De Vlaamse overheid is bereid een gedeelte van die planschade op zich te nemen. Het gaat dan om de eigenaarsvergoeding voor planschade bij de aanduiding van de watergevoelige openruimtegebieden en bij de herbestemming van woonreservegebieden. Het is belangrijk dat de Vlaamse overheid dit op zich wil nemen en dit niet langer ten laste van de lokale besturen komt.

De Vlaamse Regering heeft de wijzigingen aan het decreet bekrachtigd. Dit omvat de aanpak van de watergevoelige openruimtegebieden. Er wordt voorzien in een eigenaarsvergoeding voor de planschade. De Vlaamse Regering zal die beslissingen nemen en zal de planschade op zich nemen. De eventuele vergoeding die door de aanduiding van watergevoelig openruimtegebied verschuldigd zou zijn, wordt in principe betaald vanuit het Rubiconfonds. Dat was eerder ook al zo, maar toen moest een gemeente of een provincie het initiatief nemen en werd enkel 60 procent uitbetaald. Nu gaat het om 100 procent en zal de Vlaamse overheid haar verantwoordelijkheid nemen.

Wat de herbestemming van bepaalde woonreservegebieden betreft, is het alleszins mijn intentie de planschade door het Vlaamse Gewest te laten vergoeden. De decretale teksten zijn in volle voorbereiding en liggen ter politieke bespreking op de tafel van de Vlaamse Regering. Zoals ik al heb laten weten naar aanleiding van de bevraging die we hebben georganiseerd, mag de neutralisering van woonreservegebieden voor de lokale besturen geen bijkomende financiële kost beteken. Ik kan nog geen uitsluitsel geven over de concrete budgetten, want we moeten natuurlijk op politiek vlak nog knopen doorhakken. Er zijn natuurlijk ook mogelijkheden dit in de tijd te spreiden.

Aansluitend, wil ik ook ingaan op de vragen over de budgetten waarin is voorzien door de wijzigingen van het Instrumentendecreet. De eerste principiële goedkeuring van het Instrumentendecreet en de bijbehorende documenten staan heel uitvoering op de website van het Departement Omgeving. Het ontwerp van decreet, de memorie van toelichting en de nota over de weerslag op de personeelsbudgetten en op de lokale besturen staan allemaal online. Het Instrumentendecreet focust vooral op de harmonisatie van de procedure. De impact op het budget en op het personeel is natuurlijk vooral daarop gericht. De inschatting omvat dan ook de budgettaire impact op de algehele implementatie van de betrokken instrumenten en de overkoepelende aspecten. Het gaat om de noodzakelijke randvoorwaarden om een vlotte, degelijke toepassing van de instrumenten op elk bestuursniveau toe te laten.

Het Instrumentendecreet wijzigt de vergoedingsregeling voor planschade, maar duidt nog geen concrete gronden of gebieden aan. Hierdoor kan een dergelijke budgetraming op basis van dit ontwerp van decreet niet rechtstreeks worden opgemaakt. Bovendien moet nog een uitvoeringsbesluit worden uitgewerkt waarin verschillende aspecten moeten worden uitgewerkt, zoals de waardering en de wijze waarop de procedure verloopt.

De landcommissie zal een schatting van de waarde van de grond maken. Zo staat het in de eerste principiële goedgekeurde tekst. De inschatting van de effectieve kosten zal telkens moeten gebeuren op basis van de opmaak van een heel specifiek RUP. De landcommissie kan voor elk RUP een financiële raming opstellen. Dit is het zogenaamde schaderamingsrapport. Op die manier kan de Vlaamse Regering de betaalbaarheid van de vermoedelijke planschadevergoedingen inschatten en bepaalde maatregelen of budgetten en cours de route bijsturen. Hierdoor kunnen de budgettaire implicaties anders komen te liggen.

Voor de lokale besturen wordt de belangrijkste impact van het Instrumentendecreet verwacht van de toename van het aantal dossiers voor compenserende vergoedingen ten gevolge van de vereenvoudigde toegang en procedure. Het aantal dossiers zal ook toenemen ten gevolge van de omschakeling van een administratieve naar een gerechtelijke procedure en van de aanpassing van de toepassingsvoorwaarden. Natuurlijk zullen ook de convenanten tot stand komen voor gebiedsgerichte afwijkingen van functies en voor regionale projecten met overdracht van verhandelbare ontwikkelingsrechten.

In het kader van het uitvoeringsbesluit wordt de ondersteuning van het Vlaamse Gewest voor de lokale besturen uiteraard ook verder bekeken.

De studie van Stec heeft geen wijzigingen aangebracht in de inschatting van de budgettaire gevolgen. Er werd om die reden dus ook geen bijkomend advies gevraagd aan de Inspectie van Financiën.

Zoals u weet, zijn er een groot aantal beleidsmaatregelen nodig om het voorgestelde transitiepad van 6 hectare naar 0 hectare te halen. Dat zal verschillen naar omvang, het tijdstip waarop de maatregel genomen wordt, de instrumenten die daarvoor worden gebruikt en de middelen die wij als Vlaamse Regering zullen vrijmaken. Het

klopt dat bepaalde maatregelen financiële en budgettaire gevolgen kunnen hebben. Hoe ambitieuzer het doel wordt gesteld, hoe meer middelen dat zal vragen.

Het gaat niet alleen om financiële middelen voor planschade, maar ook om middelen voor flankerend beleid, sensibilisering en subsidies. Gezien het beleidsdomeinoverschrijdende karakter van de ruimtelijke ordening moeten we nadenken over hoe we die middelen het best gaan opvangen.

De verwezenlijking van de ambities in het BRV wordt uiteraard ook goed opgevolgd. We zullen dat van vandaag tot 2040 doen. Het zal een werk van lange adem zijn, dat we gezamenlijk zullen moeten doen, gedragen door alle regeringen en coalities. En uiteraard zal dit een budgettaire impact hebben.

Collega's, de korte conclusie van wat ik hier allemaal gebracht heb, is dat de duurste factuur zal komen als we niets doen. Dat lijkt mij geen optie. Wij hebben bijzonder veel aandacht voor de bezorgdheden van de lokale besturen. We zijn ook bereid om een groot pakket te onzen laste te nemen – de watergevoelige gebieden, de woonreservegebieden. En uiteraard zal er bij de berekening van de planschade gekeken worden naar een aantal criteria, die ook de waarde van de grond zullen bepalen.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Minister, bedankt voor uw heel uitgebreide antwoord en om ons al een inkijk te geven in de resultaten van het tweede deel van die Stec-studie. Ik begrijp dat we die binnenkort dan volledig ter beschikking zullen hebben, zodra die naar de regering geweest zijn.

Het mag duidelijk zijn, collega's, dat er inderdaad, zoals we gezegd hebben, een serieus kostenplaatje naar Vlaanderen zal komen als we het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen effectief willen realiseren. En tot op heden heb ik toch begrepen dat iedereen daar onverkort achter blijft staan. Dat betekent ook dat wie in de volgende legislaturen ook de dienst zal uitmaken, zich mee zal moeten inschrijven in wat wij in deze legislatuur mee beslist hebben, om hier verder uitvoering aan te geven.

De opdracht voor de Stec-studie is gegeven in 2016, als ik het goed heb. Natuurlijk staan daar nog een paar scenario's in die eigenlijk al uitgesloten zijn in het ontwerp van Instrumentendecreet. In het ontwerp lees ik immers dat er wordt uitgegaan van een principe van 100 procent vergoeding van de venale waarde. Hier zitten nog scenario's in van 80 procent van de verwervingswaarde. Het mag duidelijk zijn, minister, dat wij met onze fractie onverkort achter ons standpunt blijven staan dat wij destijds hebben meegegeven: wij verwachten dat als Vlaanderen dit belangrijk vindt – en wij vinden dit allemaal belangrijk – we de kostprijs daarvan niet mogen doorschuiven naar de individuele burger. Daarmee lijkt het mij dat een aantal van die scenario's op dit moment uitgesloten zijn.

Het is goed dat Vlaanderen al de watergevoelige en de woonreservegebieden naar zich toetrekt, want dan gaat het al over een bijzonder groot areaal. Daar zou inderdaad de angst kunnen ontstaan, zoals gesteld door een aantal collega's, dat men zegt: 'Als wij dat moeten vergoeden, dan houden wij onze handen daarvan af.' En dan gebeurt er in de praktijk niets. Ik denk dus dat dat een heel belangrijke stap in de goede richting is. Voor het verder verdichten denk ik dat verhandelbare bouwrechten een heel belangrijk instrument zullen moeten zijn.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Minister, bedankt voor uw uitgebreide antwoord. Wat mijn vragen betreft, heb ik geen antwoord gekregen op mijn vraag over de timing. Wanneer komt dat Instrumentendecreet er nu? Wij verwachtten het op de vrijdag

voor de paasvakantie, maar het is er nog steeds niet. Ik heb uit uw uitleg begrepen dat het in volle voorbereiding is, maar dat er waarschijnlijk geen politieke eensgezindheid over is. Daar ligt natuurlijk de knoop.

Ik heb ook geen antwoord gekregen op mijn vraag, die eigenlijk uit het SARO-advies komt. Er is wel een advies gegeven door de Inspectie van Financiën, maar dat was op het moment dat de planschade-planbatenregeling nog niet in het ontwerp van decreet stond die er nu wel in staat. Gaat u een bijkomend advies van de Inspectie van Financiën vragen?

Ik wil het even hebben over de eigenaarsvergoeding en over rechtvaardigheid en billijkheid. Dat zijn de twee basisprincipes die in het Instrumentendecreet naar voren geschoven worden. Vanuit onze fractie vinden wij het alvast verantwoord om de planschade op te trekken van 80 naar 100 procent.

Dan zijn er twee andere zaken. Het gaat nu niet meer over de verwervingswaarde, maar over de marktwaarde. En het gaat ook over de 50 meterregeling, dus of de grond aan een uitgeruste weg ligt. Ik heb uit uw antwoord begrepen dat u daaraan aan het sleutelen bent – u mag mij tegenspreken als ik u verkeerd begrepen heb. Het ontwerp van decreet zoals het nu is, waarbij de 50 meterregeling geschrapt wordt, bent u weer in vraag aan het stellen. Nogmaals: verbeter mij als het niet juist is. Over die marktwaarde in plaats van verwervingswaarde zegt u niets. Ik ga er dus van uit dat u blijft bij het optrekken van 80 naar 100 procent.

Het gaat eigenlijk over twee zaken die de planschaderegeling veel duurder maken: het schrappen van de 50 meterregeling en het gebruiken van de marktwaarde als basis, in plaats van de verwerving. Vindt u de bepaling van de planschaderegeling op basis van een marktwaarde rechtvaardig en billijk?

U hebt gezegd dat veel van de planschaderegelingen, als het over woonreservegebieden gaat, door Vlaanderen gedragen zullen worden. Ik denk dat dat voor veel gemeenten een geruststelling is. U hebt zelf gezegd dat veel gemeenten vragende partij zijn om daaraan mee te werken en om open ruimte te vrijwaren en te beschermen, maar moeten zij de procedures die nu lopen, 'on hold' zetten totdat heel de regeling rond is en zij met zekerheid weten dat Vlaanderen betaalt en de gemeenten er niet voor moeten opdraaien? Wat gaat u doen met de situatie waarin u de gemeenten zet als u zegt dat Vlaanderen het voor zijn rekening gaat nemen? Grimbergen bijvoorbeeld heeft vorige week 42 hectare open ruimte herbestemd. Had die gemeente dan beter gewacht totdat heel de procedure geregeld is, het Instrumentendecreet, zodat zij er niet voor moeten opdraaien?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Minister, het was een lang en op verschillende punten verhelderend antwoord, waarvoor dank. Het was blijkbaar niet verhelderend genoeg voor collega Ceyssens, want ik heb uit de toelichting over de studie vooral begrepen dat er aan het schrappen van die gebieden niet zozeer een kostenplaatje hangt, maar dat er blijkbaar vooral een grote maatschappelijke opbrengst is, die zelfs berekend is. Ik denk dus dat we misschien eens moeten stoppen met het eeuwige negatieve verhaal daarover, dat als je niet moet bouwen, het niet goed is. Ik heb begrepen dat we – in het zuinigere scenario, maar dat is voor collega Ceyssens een probleem – 12 miljard euro maatschappelijke winst kunnen boeken. En dat is dan toch wel geld dat niet uit de zakken van de Vlaamse belastingbetaler moet komen. We kunnen 12 miljard euro verdienen aan het schrappen van die gebieden.

Er zal natuurlijk altijd iemand een deel van die kosten moeten dragen en we zijn het er over eens dat die kost moet worden vergoed, maar zelfs als we de kosten vergoeden, verdienen we er als samenleving nog altijd aan, collega Ceyssens. Ik stel voor dat we een keer proberen om op een positieve manier, niet altijd vanuit

het oogpunt van de speculant met zijn stuk grond maar vanuit het oogpunt van de samenleving in het algemeen die we hier toch vertegenwoordigen, debatteren over ruimtelijke ordening. Het zou voor sommige collega's misschien een verhelderend moment kunnen zijn. Hoe noemt men dat in uw wereld, collega Ceyssens, een epifanie zeker? Misschien moet u het eens proberen.

Ik heb begrepen dat het zal opbrengen als we dit doen en dat, hoe drastischer we dit doen, hoe meer het zal opbrengen. Ik heb niet begrepen waarom we dan nog altijd aan het wachten zijn, eerlijk gezegd, want dat is mij niet zo duidelijk geworden uit uw antwoord, minister. Ik neem aan dat het bedrag niet stijgt naarmate we meer treuzelen, integendeel zelfs. Ik zou dan toch graag weten waarom het zolang duurt.

Minister, u spreekt heel de tijd over "het Instrumentendecreet bepaalt", maar het Instrumentendecreet bepaalt nog niets want het bestaat niet, bij mijn weten, tenminste niet op de manier waarop u het toelicht. We hebben zelfs nog geen begin van een definitieve tekst gezien. Ik denk dat dat – de wijzigingen die u wilt voorleggen, u weet heel goed wat ik bedoel – ook de oproep is van een heleboel van de gemeentebesturen. Zij worden ook verondersteld om intussen beleidsmaatregelen te nemen. Collega Pira heeft naar de gemeente Grimbergen verwezen. De gemeenten worden ook verondersteld begrotingen op te maken, na de gemeenteraadsverkiezingen zelfs meerjarenbegrotingen. Het zou hun ongetwijfeld de nodige hulp bieden indien de Vlaamse Regering duidelijk kon maken wat de parameters en verplichtingen zijn waarbinnen zij die begrotingen kunnen opmaken en waarmee ze rekening moeten houden. U hebt het over bepaalde woonreservegebieden. Ik weet niet wat u daarmee bedoelt en ik neem aan dat de meeste gemeentebesturen dat vandaag ook niet weten. Op deze manier kunnen zij zeer moeilijk vooruitkijken.

Ik weet niet of het aan de dash ligt – ik dacht dat in de Federale Regering de dash eruit was –, maar misschien is het in Vlaanderen eerder een probleem van de schwung die er niet in geraakt. Ik denk dat het stilaan tijd wordt om het getreuzel rond dit decreet en deze regels – waar we het eigenlijk nogal over eens zijn – te beëindigen en met dit decreet te komen zodat duidelijkheid kan worden geboden aan de eigenaars van de gronden, aan de gemeentebesturen en aan alle andere betrokkenen.

Ik wil misschien toch nog een kleine nuance maken. Minister, collega Ceyssens en anderen, wanneer we het hebben over de reële waarde vergoeden, dan hebben we het niet over speculatieve waarde. Grond die ook volgens de huidige regels niet zou kunnen worden bebouwd, moeten we niet betalen als bouwgrond. We zijn niet de speculanten aan het uitbetalen voor een gokje dat ze hebben gewaagd. We zijn mensen die de reële waarde van wat ze hebben, aan het vergoeden, niet de potentiële, eventuele, exorbitante, bizarre gokwaarde die ze zouden denken en hopen ooit eens te kunnen waarmaken. Ik neem aan dat we de Vlaamse belastingbetaler niet op die kosten zullen jagen. Ik zou daar graag enige duidelijkheid over hebben.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Minister, ik dank u voor u uitgebreid antwoord.

Eerst wil ik toch zeggen dat onze fractie altijd heeft gehamerd op die 100 procent venale waarde. Ik ben blij dat vandaag heel wat collega's, die vorig jaar – herinner u de Boskaart in maart 2017– het er niet mee eens waren, mee zijn op de flow en zeggen dat het goed is dat in het ontwerp van Instrumentendecreet die 100 procent venale waarde is opgenomen. Ieders eigendomsrecht moet worden gerespecteerd. Als vandaag de dag grond, of die nu gelegen is in woongebied, in industriegebied of in recreatiegebied, wordt gedevalueerd of onbebouwbaar wordt, dan heeft die persoon recht op 100 procent schadevergoeding.

Ik vind het een beetje vreemd dat collega Pira opnieuw begint over die 50 meter-regel. In het verleden bestond die regel voor de planschaderegeling, maar als we praten over een 100 procent vergoedingsregeling, dan moet dat ook gaan over het volledige gebied. Ik denk dat de minister al terecht heeft gezegd dat het gebied in zijn objectiviteit wordt geraamd en gewaardeerd. Iedereen weet natuurlijk dat hoe verder een grond ligt van een openbare weg of ergens waar geen nutsvoorzieningen zijn, de venale waarde van de grond lager is dan wanneer die wel aan een uitgeruste weg ligt. Voor alle duidelijkheid, wij zijn zeker geen vragende partij om die 50 meterregel opnieuw in te voeren. Integendeel, ik blijf erop hameren dat er een 100 procent schadevergoedingsregeling moet komen aan de venale waarde, de objectieve waarde van die grond.

Ik heb begrepen dat de objectieve waarde zal worden gewaardeerd door de land-commissie. Hoe zal dit specifiek in al zijn facetten verlopen? Ik denk dat we dit zullen vernemen bij de bespreking van het ontwerp van Instrumentendecreet.

Wat ik ook heel positief vind, is dat u dat de planschaderegeling voor alle watergevoelige openruimtegebieden en voor die reservegebieden, volledig ten laste komt van de Vlaamse overheid en dat de lokale besturen daar niet voor moeten opdraaien. Dat is een zeer goede zaak die al heel wat geruststelling met zich meebrengt.

Er is een ander aspect dat ik een beetje vreemd vind, en dan gaat het weer over de planbaten of de heffing op het ruimtelijk rendement. Minister, u hebt gezegd dat er in de maatschappelijke kostenbatenanalyse of in het rapport van Stec geen rekening is gehouden met de nieuwe regeling rond planbaten. In het verleden waren er alleen planbaten wanneer er een bestemmingswijziging was, nu is er in het voorontwerp van Instrumentendecreet ook voorzien in een planbatenheffing wanneer er een ruimtelijk uitvoeringsplan komt dat hoger laat bouwen, dat dieper laat bouwen of dat eigenlijk zorgt voor inbreidingsprojecten. Onze fractie blijft het daar moeilijk mee hebben.

Ik vind het dan ook vreemd dat er in de Stec-studie helemaal geen rekening mee werd gehouden. Minister, u zegt dat de opdracht een generieke scope was voor de planbatenheffing. Als we weten dat de eerste versie van die Stec-studie, waartoe opdracht is gegeven in 2016, in november 2017 op tafel lag, dan denk ik dat bijsturing alsnog mogelijk was, zeker als we weten dat het voorontwerp van Instrumentendecreet dateert van januari 2018. Minister, ik zou toch willen aandringen of men niet kan vragen wat de meerwaarde is van die planbatenheffing op het ruimtelijk rendement, specifiek voor waar men bij RUP's die planbatenheffing wil invoeren, los van de bestemmingswijziging.

Ik blijf ook een beetje op mijn honger zitten met die regeling rond de vermoedelijke meerwaarde die onmiddellijk moet worden betaald bij de vervreemding van die kavels. Op dat ogenblik is er nog geen zekerheid over de effectieve realiseerbaarheid.

Tegelijkertijd blijf ik ook een beetje op mijn honger zitten over de kritiek van de SARO en andere vastgoedsectoren die heel duidelijk zeggen dat, wanneer men een planbatenheffing op ruimtelijk rendement gaat doorvoeren – wanneer men dus een belasting gaat invoeren op een ruimtelijk uitvoeringsplan dat bepaalt dat men dieper of hoger mag bouwen of aan inbreiding mag doen –, dat impliceert dat er een hogere prijs zal worden gevraagd voor die woningen die binnen dat ruimtelijke uitvoeringsplan worden gebouwd. Die prijs wordt natuurlijk finaal altijd doorgerekend aan de kandidaat-kopers. Het kan dus een verhoging van de prijs met zich meebrengen voor de individuele burger die straks in het inbreidingsgebied een woning wenst te kopen.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, voorzitter, collega's, we weten wat Stec zegt: niets doen, kost het meest. Ik denk dat dat ook klopt. Een kanttekening daarbij is dat het voor een deel virtueel is en gespreid op de lange termijn, terwijl als we vandaag maatregelen nemen, we boter bij de vis moeten hebben en klinkende munt moeten hebben om dat te doen. Daar ligt volgens mij toch een discrepantie tussen de Stec-studie en het grotere kader, wat zeker verdedigbaar is, van 'als we niets doen, kost het ons meer'. Als we wel iets doen, moeten we wel klinkende munt bij de hand hebben.

Dan komen we natuurlijk tot de vraag waar we die middelen halen. Wat dat betreft, sluit ik me eigenlijk aan bij collega Peeters. We hebben altijd gezegd dat er een correcte, billijke vergoeding nodig is voor wie zijn of haar eigendom in waarde ziet verminderen door een beslissing van de overheid. Dat is de fameuze planschade. We hebben altijd gepleit voor een correcte, billijke vergoeding, maar we hebben ook altijd gezegd dat dat moet worden gekoppeld aan correcte planbaten. Wie door een beslissing van diezelfde overheid zijn of haar eigendom in waarde ziet toenemen, die moet volgens ons bereid zijn om een deel van die extra inkomsten die daaruit worden gehaald, in een potje te steken om de mensen te vergoeden die minder fortuinlijk zijn geweest door een beslissing van de overheid. Wat dat betreft, zitten wij op een andere golflengte dan die waar collega Peeters op zit. Zij is altijd maar pleitbezorger voor de vergoeding van 100 procent van de venale waarde, maar als het dan gaat over de andere kant van de medaille, over de planbaten, dan zegt ze dat men daarvan moet afblijven. Daar heb ik het een beetje moeilijk mee. Ik vind dat in het algemeen belang die twee zo dicht mogelijk bij elkaar moeten komen. Mevrouw Peeters, we weten dat dat nooit een-op-een kan zijn, maar voor het verhogen van die planbaten moet er toch ook iets mogelijk zijn, zonder dat we daarvoor op de kast klimmen.

Minister, u hebt een aantal elementen opgesomd, ook over die waardebepaling. Dat is inderdaad wel nuttig. We kunnen immers wel zeggen dat het voor 100 procent van de venale waarde moet en daar allemaal voor zijn, maar de vraag is dan wat dat dan in de praktijk is. Hoe gaat men dat dan berekenen? U hebt ter zake een aantal elementen aangebracht die in elk geval wat mij betreft zeer belangrijk zijn, en de nodige nuances aanbrengen. Het is ook goed dat er verschillende instrumenten zijn, dat het niet alleen over planschade gaat, maar dat ook andere instrumenten voorhanden zijn. Alleen vraag ik me het volgende af, en dat is dan mijn persoonlijke bedenking. Indien men inderdaad werkt met 100 procent van de venale waarde, hoe groot zal dan nog de behoefte bij de betrokkenen zijn om die andere instrumenten te kiezen? Waarom zou je kiezen voor verhandelbare ontwikkelingsrechten als je er met de 100 procent venale waarde meteen vanaf bent? Je hebt dan cash binnen en je doet er later mee wat je wil. Dat is veel eenvoudiger dan kiezen voor die andere instrumenten, bijvoorbeeld voor die verhandelbare ontwikkelingsrechten. Ik vrees dus een beetje dat de animo voor die alternatieve instrumenten kleiner wordt naarmate die planschade cash in het handje hoger wordt.

Dat er een sturend beleid nodig is op het gebied van ruimtelijke ordening om dat bijkomend ruimtebeslag terug te dringen, daar zijn we het allemaal over eens, voor het vrijwaren van landbouw, natuur, bos en ook gezien het klimaatverhaal. Alleen moeten we die redenering dan ook doortrekken in alle aspecten van ons beleid. Daar moeten we over waken. Ik noem twee voorbeelden. Ik kijk dan ook in eigen boezem, bij wijze van spreken. Wij zullen natuurlijk ook nog altijd afwijkinsregels voor zonevreemde constructies goedkeuren. We gaan mee in een aantal dingen richting verpaarding, verduining. We zouden ter zake veeleer moeten verstrengen dan versoepelen. Als we die grote opties nemen in het BRV en dat ruimtebeslag willen verminderen, dan moeten we ervoor oppassen toch geen nieuwe deuren open te zetten.

Minister, een heel recente deur die ik ter zake zie opengaan, maar we hebben misschien nog wel de tijd om daar eens naar te kijken, is de volgende. De Vlaamse Regering gaat een vrijstelling qua onroerende voorheffing gedurende een aantal jaren toekennen bij sloop. Ik denk dat dat in een aantal situaties inderdaad een zeer goede maatregel is, maar als ik dat echt tegen het licht houd, dan zie ik ook wel een paar gevaren. Misschien komt men tot evoluties die net tegen de filosofie van ons BRV ingaan. Ik denk dat dat zeer goed moet worden bekeken en dat er hoe dan ook ook op korte termijn een aantal acties moeten zijn om te vermijden wat vandaag nog steeds het geval is, namelijk dat gemeenten nog altijd worden beloond als ze meer open ruimte aansnijden voor wonen en industrie. Een gemeente die wil schrappen, die wordt gestraft: hogere planschade, geen fiscaal voordeel, geen voordeel in het Gemeentefonds, de inkomsten uit de planbaten die nog niet volledig naar de gemeente gaan als die een RUP opmaakt.

Ook wat dat betreft, moeten we dus toch op korte termijn die knik maken, zodat die lokale besturen ook zien dat, als ze hun visie veranderen, als ze een ander beleid voeren, ze daar ook voor worden beloond in plaats van bestraft.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Een aantal leden zitten natuurlijk op hete kolen, terecht. Ze vragen waar dat BRV nu blijft, de tweede goedkeuring van het voorontwerp van Instrumentendecreet, het kader voor de woonreservegebieden, voor de woonuitbreidingsgebieden. Wat mij betreft, mag het er morgen zijn. Ik denk dat alles op de tafel ligt.

Mijnheer Tobback, ik praat niet over 'dash', maar misschien moet ik over wasverzachter praten. Misschien is er nog wat wasverzachter nodig om sommigen ervan te overtuigen deze belangrijke stap te zetten, om die plannen goed te keuren. Sommigen hebben ook gezegd dat, hoe langer je wacht, hoe duurder het wordt. Dat klopt ook wel. Hoe meer dagen we verliezen voor de uitvoering van alles wat op de tafel ligt, hoe slechter dat is. Ik hoop dus inderdaad dat we daar samen zo snel mogelijk door kunnen geraken.

Mijnheer Tobback, de regering heeft het voorontwerp van Instrumentendecreet een eerste keer goedgekeurd. Die teksten zijn er, en ook alle achtergronddocumenten. Als ik praat over het voorontwerp van Instrumentendecreet, dan gaat het over de tekst zoals die voor een eerste keer is goedgekeurd door de regering. Het klopt natuurlijk dat die na advies nu voor een tweede keer moet worden goedgekeurd. Het is ook logisch dat je ook grondig de adviezen bekijkt die je ontvangt. Ik heb het daarnet over wasverzachter gehad. Dat was zeker niet negatief bedoeld. De sfeer is constructief, en ik heb het gevoel dat alle partijen in de Vlaamse Regering absoluut die stappen vooruit willen zetten.

Mevrouw Pira, wat de Inspectie van Financiën betreft, ik heb, denk ik, heel duidelijk op uw vraag geantwoord: ik ga dat niet doen. Ik heb ook uitgelegd waarom. Ik ben ook niet van plan om in het voorstel zoals dat voor mij op tafel ligt, te sleutelen aan die 50 meter. Ik heb wel willen aangeven dat men bij de waarde-bepaling van een grond uiteraard rekening zal houden met hoe die is gelegen. Ik kan me voorstellen dat de eerste meters bouwgrond die grenzen aan een goed uitgeruste weg, hoger zullen worden gewaardeerd door de landcommissie dan deze die ver weg zijn gelegen en niet goed ontsloten zijn. Het lijkt me logisch dat je ter zake een afweging hebt. Dat zijn allemaal parameters die mee in rekening zullen moeten worden gebracht.

Uiteraard moet het een rechtvaardige regeling zijn. Ik denk dat iedereen dat ook aanvoelt. Het is mijn overtuiging dat we binnen de meerderheid bij de eerste goedkeuring van het voorontwerp van Instrumentendecreet een mooie balans hebben gevonden tussen het optrekken van de planschade tot 100 procent van

de venale waarde, waar ook de meerderheid achter staat, en het ook optrekken van de planbaten.

Mevrouw Peeters, ik weet dat men vreest dat dit alles veel duurder zal maken. Het gaat ook om 50 procent. Dat wil zeggen dat men nog altijd 50 procent winst maakt. Het is dus niet zo dat de gemaakte winst helemaal wordt afgeroomd en dat het op die manier onbetaalbaar wordt. Maar nogmaals, ik denk dat we een heel goed overleg hebben gehad. Dat was ook afgesproken op het bouwoverleg. Dat heeft ook een vervolg gehad en we hebben goed kunnen uitleggen hoe alles in elkaar zit. Ik denk dat we daar ook heel wat vrees hebben kunnen wegnemen.

Mijnheer Vandaele, ik ben heel blij dat u ook bereid bent om met open vizier de criteria van het Gemeentefonds en het Stedenfonds te bekijken. Dat is ook het verhaal dat ik overal breng. Laten we daar eerlijk over zijn: ik denk dat we realistisch moeten zijn, dat dat iets is dat niet meer in deze legislatuur op tafel komt. Het staat ook niet in het regeerakkoord, maar ik ben ervan overtuigd dat, als we het BRV op het terrein uitgevoerd willen krijgen, een volgende regering in het Gemeentefonds en het Stedenfonds de open ruimte zal moeten waarderen en daar ook een vergoeding tegenover zal moeten stellen. Nu is het immers inderdaad zo dat gemeenten eigenlijk allemaal een eigen kmo-zone en allemaal zo veel mogelijk bebouwing moeten hebben als ze wat financiële zuurstof willen hebben. Daar moeten we iets aan doen. Inderdaad, het vrijwaren van open ruimte moet eigenlijk worden vergoed in dat Gemeentefonds, om de gemeenten ter zake ook zuurstof te geven, en de mogelijkheid om op die manier de juiste keuzes te maken. Uiteraard kunnen ook andere financiële instrumenten ter zake van belang zijn.

Dus, nog even geduld voor de definitieve stappen die we in dit dossier zetten.

Ik heb daarnet gezegd dat de sfeer constructief is, maar dit zijn grondige hervormingen. Het is logisch dat we daar in de meerderheid grondig door gaan. Dat zijn we op dit moment aan het doen. We werken daaraan verder en ik heb het gevoel dat iedereen daarin zijn verantwoordelijkheid wil nemen en echte stappen wil zetten om de open ruimte te vrijwaren en het Instrumentendecreet, het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, de woonreservegebieden, en eigenlijk het pakket dat op tafel ligt, verder goed te keuren.

Lode Ceysens (CD&V): Mijnheer Tobback, ik ben het met u eens dat we het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen misschien zelfs nog wat positiever moeten voorstellen. Uiteindelijk is het een positief verhaal, doordat wat het oplevert groter is dan de kostprijs.

De vraag is natuurlijk hoe groot we die kostprijs maken. Ik word dan wel een beetje kregelig als u elke keer opnieuw met dat verhaal van die speculanten komt. Ik kan u een waslijst hardwerkende Vlamingen brengen die, zodra ze opnieuw enige financiële ademruimte hadden na het oprichten van een eigen woning, geïnvesteerd hebben in een bouwgrond voor de volgende generatie. Wat is de venale waarde van een pand? De venale waarde is de normale verkoopwaarde van een onroerend goed waarbij een normale mededinging was van het aantal kandidaat-kopers. Dus, van dat perceeltje grond dat niet aan een ontsloten weg ligt, zal de venale waarde een pak lager liggen dan de venale waarde van een perceel grond aan de weg. Voor de mensen die daar destijds in hebben geïnvesteerd, en die vandaag moeten zeggen: 'Zoon- of dochterlief, we hebben daar destijds voor gespaard, we hebben daarin geïnvesteerd, maar helaas, Vlaanderen beslist iets anders', moeten we de middelen hebben om voor zoon- of dochterlief dan een andere mogelijkheid aan te bieden. Dat lijkt me de venale waarde heel duidelijk te zijn.

Tot slot, collega's Pira en Tobback, het is natuurlijk plezant om vanop de zijlijn wat met steentjes te gooien naar het debat en te zeggen dat het allemaal niet snel genoeg vooruit gaat. Wat we in deze legislatuur aan het doen zijn, is een

historische hervorming, een hervorming waarvoor een hele grote gedragenheid is en het is de plicht van de coalitiepartners om dat op een grondige manier te doen. Dat kost dus ook tijd. Ik vind het een beetje tegendraads, mevrouw Pira, om enerzijds te zeggen dat de minister bijkomend advies moet vragen en anderzijds te zeggen dat het niet snel genoeg gaat. Het is het ene of het andere.

Mijnheer Tobback, bij het begin van de vorige legislatuur, toen u mee in de coalitie zat, heb ik gehoord over het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. Daarna is het oorverdovend stil geworden.

Ingrid Pira (Groen): Ik heb het daarnet eens gegoogeld en het is inderdaad twee jaar geleden dat u de betonstop hebt afgekondigd. Dat was eind mei. U was heel ambitieus, dat bent u nog altijd trouwens. Het ging over het beschermen van de open ruimte, van de landschappen. Minister-president Bourgeois had het zelfs over het halen van de klimaatdoelstellingen, waarin hij groot gelijk had.

Maar dan, dat hebben we allemaal meegemaakt, komt er een geweldige druk van buitenaf, en hier in de commissie wordt die vooral verwoord door de mensen van Open Vld. We zien dat het debat verschuift van open ruimte naar de hoogte van de planschadevergoeding. Hier zitten we nu op: de hoogte van de planschadevergoeding. Daar stropt het duidelijk op. Minister, ik wijs u erop dat de strategische adviesraden allemaal zeggen dat het een onbetaalbare regeling is en dat het een regeling is die ertoe leidt dat de doelstelling van het vrijwaren van open ruimte onderuit wordt gehaald. Ik heb geen elementen in uw antwoord gehoord die mij wat dat betreft gerust stellen.

Mijnheer Ceysens, ik vind het helemaal niet leuk om vanaf de zijlijn toe te kijken. Ik zou veel liever zelf met open ruimte bezig zijn in plaats van te moeten toekijken. Ik herinner er u ook aan dat zowel de heer Tobback als ik, dus zowel sp.a als Groen, twee jaar geleden onze volle steun aan de ambitie hebben verleend. Maar we zien nu gewoon dat het stropt. Minister, u had het daarnet over dat er misschien nog wat wasverzachter moet worden toegevoegd, maar ik denk dat er eerder een ander programma zal moeten worden opgezet, want ik twijfel er stilaan zeer sterk aan of u die hoge ambitie van het vrijwaren van de open ruimte die er in Vlaanderen nog is, kan realiseren met deze coalitie.

Bruno Tobback (sp.a): Daarop aansluitend, het is natuurlijk pas een decreet als het niet alleen, hopelijk, finaal ooit eens zal worden goedgekeurd aan de regeringstafel, maar als het in het parlement wordt goedgekeurd. Daar zijn we nog lang niet, want het ligt zelfs nog niet in het parlement. Vandaar mijn oproep om daar toch een beetje sneller in vooruit te gaan, al was het maar om collega Ceysens zijn grote woorden waar te maken dat u eindelijk iets doet. Op dat vlak hebt u immers nog niets gedaan. U hebt al veel plannen gemaakt, maar ik heb de concrete realisaties ervan nog altijd niet gezien. De realiteit op het terrein is dat er vandaag nog altijd, of het nu via principiële akkoorden of anders is, zotte dingen worden gedaan op gronden waarop dat beter niet zou gebeuren en dat u er nog altijd niet in bent geslaagd om dat tegen te houden. In ieder geval ben ik zeer blij om te horen dat in de regering de samenwerking in een opperbeste sfeer verloopt. Ik bedenk dan dat ik er liever echt niet bij zou willen zijn als het eens een slechte sfeer is, want geweldig goed schijnt het nu toch ook niet te gaan, als ik het tempo zie waarin het gebeurt.

Mijnheer Ceysens, we moeten eens ophouden met die non-discussie. We hebben hier al allemaal gezegd dat we het allemaal eens zijn over een correcte vergoeding. Maar als u een correcte vergoeding wilt, moet u daar ook correct over discussiëren. Indien de hardwerkende Vlaming – ik ken er zo ook veel – wat dan ook heeft aangekocht om door te geven, is er nergens enige regeling waarbij de Vlaamse Regering of de samenleving de waarde van iemands beleggingen ten

eeuwigen tijde garandeert. Wie een pakket aandelen van Fortis heeft aangekocht om aan zijn kinderen door te geven, zoals nogal wat mensen hebben gedaan, dan is het ook niet de Vlaamse belastingbetaler die instaat voor de waarde ervan op het moment dat die worden doorgegeven aan de kinderen. Er is geen enkele reden waarom grondspeculatie – want een belegging is hoe dan ook speculatief – wel zou moeten worden gedekt door de overheid, en al helemaal niet als dat moet gebeuren met het geld van de overgrote meerderheid van de hardwerkende Vlamingen die niet belegd heeft.

Ik merk dat u zeer nerveus wordt, mijnheer Ceyssens. Ik ben niet bereid om speculaties te betalen uit de zak van al die andere hardwerkende Vlamingen die niet de middelen hebben om grond te kopen voor hun kinderen of voor wie dan ook. Dat soort uitbetalingen, daar ben ik het inderdaad niet mee eens. Of men nu met grond speculeert, met aandelen of met oldtimers, het is nooit de samenleving die moet garanderen dat men daar geld mee verdient. En zeker niet het deel van de samenleving dat ook hard werkt, maar geen grond kan kopen, dat vandaag in heel wat gemeenten in Vlaanderen zelfs geen appartement kan huren. Als u die mensen hun belastinggeld wilt uitgeven om er enkele schadeloos te stellen voor een belegging van dertig jaar geleden, dan ben ik het daar inderdaad niet mee eens.

Lydia Peeters (Open Vld): De heer Tobback blaast warm en koud tegelijk. Enerzijds wil hij wel 100 procent schadevergoeding, maar anderzijds meent hij toch dat iedereen ten volle uit is op speculaties. Dat is absoluut niet het geval. We staan allemaal achter de principes van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. Dat wil zeggen dat we minder open ruimte gaan aansnijden. Mevrouw Pira, dat geldt specifiek ook voor u. Maar dat betekent tegelijkertijd ook dat daar waar de goedgelegen plekken zijn, we het ruimtelijk rendement moeten verhogen. Daar moeten we dichter kunnen bouwen, daar moeten we hoger kunnen bouwen, daar moeten we inbreidingsprojecten en dergelijke kunnen neerzetten, willen we voorkomen dat straks alles onbetaalbaar is.

Ik ben blij dat iedereen het erover eens is dat we voor planschade naar een 100 procentregeling moeten gaan, 100 procent venale waarde, los van de 50 meterregel. Dat is sowieso heel belangrijk. Wat de planbaten betreft, is iedereen het erover eens dat wanneer er een bestemmingswijziging komt, dat wanneer men een bepaald gebied omvormt van een kwetsbaar gebied naar een woon- of industriegebied, voor planbaten moet worden betaald. Daar heb ik als dusdanig ook geen enkel probleem mee.

Waar ik wel een probleem mee heb, vanwege de tegenstrijdigheid met het BRV, is dat er voor planbaten zou moeten worden betaald wanneer men het ruimtelijk rendement gaat verhogen. Wanneer men dieper mag bouwen, wanneer men hoger mag bouwen, wanneer men een inbreidingsproject mag uitvoeren, dankzij een nieuw op te maken ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP), en men daar 50 procent planbatenheffing op moet betalen, dan betekent dat dat degene die straks in zo'n appartement in een verdichtingsproject of op een hogere verdieping wil gaan wonen, zal moeten betalen.

Daarom maak ik opnieuw het grootste voorbehoud bij die planbatenheffing bij RUP's die de bouwdiepte of de bouwhoogte veranderen. Ik blijf daarop hameren. Ik denk dat dat de prijs van woningen voor burgers in de toekomst zal doen stijgen, en dan heb ik het nog helemaal niet gehad over de sociale woningbouw, dat zou ons vandaag te ver leiden. Ik wil nogmaals benadrukken dat we daar zeer voorzichtig mee moeten omgaan.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Om iets te doen zijn middelen nodig, en in dit geval zullen het veel middelen zijn. Wat ons betreft, moet de belastingbetaler daar zo

weinig mogelijk voor opdraaien. Wie extra mogelijkheden krijgt, of dat nu is via een bestemmingswijziging, via een RUP of via wat dan ook, mevrouw Peeters, moet volgens ons een extra bijdrage leveren. Dat is rechtvaardig en correct.

Die waardenbepaling is moeilijk, minister. U hebt daarnet een aantal kanteekeningen gemaakt die ik zeer waardevol vind, maar dan moeten we inderdaad een echt goed mechanisme vinden om dat te doen. Want ook mensen die lokaal actief zijn, hebben wel eens een slechte ervaring met aankopen omdat daar soms wel eens de weg van de minste weerstand wordt gezocht. Men durft soms wel eens wat hoger te bieden om snel door te kunnen gaan. U moet daar dus echt een mechanisme voor hebben zoals dat comité, maar dat moet dan wel goed worden onderbouwd zodat er correcte vergoedingen worden betaald.

U zegt dat het Stedenfonds en Gemeentefonds die methodiek onder de loep nemen en aanpassen. Wij zijn het daarmee eens maar dat moet ook gebeuren voor wat de fiscaliteit betreft bijvoorbeeld de onroerende voorheffing. We moeten dat allemaal koppelen aan die filosofie, aan die visie op het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. Zo niet, zullen we er niet geraken.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Willem-Frederik Schiltz aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, en aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de Roadmap towards a climate neutral industry in the Delta region – 1749 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Op dinsdag 17 april werd de 'Roadmap towards a climate neutral industry in the Delta region' aangeboden, een lange benaming voor een Nederlands project. De outline van dit project werd bezorgd aan de vertegenwoordiger van de Vlaamse Regering in de Nederlandse Tweede Kamer.

Die roadmap is een document van een grensoverschrijdend samenwerkingsverband Smart Delta Resources (SDR). Dat is een samenwerkingsverband van elf multinationale ondernemingen uit de regio Zuid-West-Nederland en Oost-Vlaanderen waaronder Arcelor Mital en North Sea Port. Gezamenlijk willen zij de uitdaging aanpakken om aan de doelstellingen van het klimaatakkoord van Parijs tegemoet te komen, namelijk een beperking van de opwarming tot 1,5 à 2 graden Celsius.

In samenwerking met het Delftse onderzoeksbureau CE hebben ze de roadmap opgesteld met acht concrete projecten op het gebied van elektriciteit, waterstof, circulaire grondstoffen, CO₂-opslag en -gebruik of carbon capture and storage (CCS) en carbon capture and utilisation (CCU).

Die acht projecten werken rond een waterstofnetwerk, een electrolyser van 100 megawatt om waterstof te produceren, de aanleg van een netwerk om CO₂ op te slaan, tal van projecten rond de chemische industrie voor het maken van synthesegas – dat is CO₂ gecombineerd met waterstof en daar kunnen vrachtwagen op rijden en schepen op varen – investeringen in het robuust en kostenefficiënt maken van de elektriciteitsnet-infrastructuur, de implementatie van restwarmte-technologieën, een circulair systeem voor gerecyclede plastics en een onderzoek naar de potentie van geothermie. Met andere woorden, een multidisciplinair project met een multidisciplinair budget.

Zij benadrukken ook dat zij met de verschillende overheden willen samenwerken, net als met andere stakeholders. Het gaat om een specifieke samenwerking rond investeringen in infrastructuur maar ook – en dat is nogal innoverend – rond regelgeving en regionale inpassing.

Die inspanning van de elf bedrijven die zich hebben verenigd in het 'Smart Delta Resources'-samenwerkingsverband is iets wat alleen aangemoedigd kan worden.

– *Bart Nevens treedt als voorzitter op.*

Minister, wat vindt u van dit project? Hebt u al contact gehad met het samenwerkingsverband?

Hoe staat u tegenover een dergelijke samenwerking? Is dit iets waar ook een green deal rond gesloten kan worden? Met andere woorden, zijn er ruimere toepassingen mogelijk binnen uw beleidsdomein of die van de Vlaamse Regering?

Hebt u plannen die verband houden met de acht projecten waarrond zal worden gewerkt? Kunnen wij een turbo installeren op dit SDR-project?

Kent u gelijkaardige initiatieven in Vlaanderen? Uiteraard denken wij dan meteen aan het clusterbeleid dat deze Vlaamse Regering heeft opgezet en waar u een aantal interessante bevoegdheden rond heb.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik ben zeer positief over dit initiatief. Het getuigt van moed en ambitie dat een aantal van onze topbedrijven zelf aangeven dat drastische emissiereducties nodig en mogelijk zijn. Op die manier zetten zij zich af ten aanzien van de vaak defensieve framing die hen wordt opgekleefd alsof ze daar niet aan zouden meewerken. Dit initiatief toont aan dat ze rentmeester-schap hoog op hun eigen agenda zetten.

De aanpak die wordt gevolgd in de roadmap, is heel constructief. In een eerste fase wordt technologisch bekeken hoe de koolstofneutraliteit kan worden bereikt. Daarna wordt aangegeven welke voorwaarden daarvoor nodig zijn, bijvoorbeeld de voorziening van infrastructuur voor CO₂-transport of een waterstofnetwerk. De gevolgde methode lijkt ons ook bruikbaar voor Vlaanderen en kan tot een constructieve samenwerking leiden tussen het bedrijfsleven en de overheid.

Daar waar er de afgelopen jaren redelijk wat low-carbon roadmaps zijn ontwikkeld die zeker hun nut hebben gehad, is dit een van de eerste roadmaps die de verzamelde inzichten tracht te concretiseren in heel concrete projecten voor een specifieke regio. Positief is bovendien dat de roadmap als duidelijk uitgangspunt en uitdaging heeft om de broeikasgasuitstoot van de Delta regio te verminderen met 85 tot 95 procent of zelfs 100 procent tegen 2050. Concreet betekent dit dat men met de verschillende projecten beoogt de huidige uitstoot van de regio van 20 megaton CO₂-equivalent tot een minimum te reduceren.

Een ander positief punt is het draagvlak voor de roadmap aangezien die is opgesteld en onderschreven door de CEO's van belangrijke bedrijven uit de regio.

De noodzakelijke transitie naar een koolstofarme maatschappij vereist radicaal nieuwe technologieën waarbij een nuluitstoot het einddoel is. Zowel carbon capture and storage als carbon capture and utilization vormt een belangrijke overbruggingstechnologie die kan meehelpen om de klimaatverandering te beperken, in afwachting van nieuwe toonaangevende technieken.

In de praktijk blijft de uitrol van CCS-projecten achter op de verwachtingen. Dit komt onder meer door de technische onzekerheden over de duurzaamheid van

de opslag en de hoge kosten. Bovendien is er in Vlaanderen momenteel geen realistisch opslagpotentieel.

Inzake CCU is Vlaanderen een van de koplopers op het vlak van onderzoek en ontwikkeling voor CO₂ in industriële processen. De universiteiten en ook de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) zijn daarmee bezig. Een aantal industriële installaties hebben al projecten uitgevoerd waarbij CO₂ wordt gebruikt. Zo wordt bij Ineos Oxide jaarlijks een groot volume CO₂ afgevangen bij de productie van ethyleenoxide. Arcelor Mittal heeft in Gent concrete plannen om een deel van de afvalgasen om te zetten in biobrandstoffen. Vanuit de Vlaamse overheid moedigen we dergelijke CCU-projecten aan.

In de roadmap van de Delta regio is zowel sprake van CCU als van CCS, waarvan ingeschat wordt dat ze respectievelijk tot 3,7 megaton CO₂-equivalent en 5 megaton CO₂-equivalent reducties leiden tegen 2050.

Op 17 april 2018 is de low-carbon roadmap toegelicht aan de afgevaardigde van de Vlaamse Regering in Nederland. Hiermee wordt uiteraard rekening gehouden in de lopende verkennende studie ter voorbereiding van de ontwikkeling van een industriële low-carbon roadmap voor Vlaanderen. Binnenkort zal overleg met onze diensten plaatsvinden.

De samenwerking met SDR kan aantonen waar er knelpunten zijn waarmee we zeker rekening moeten houden en waarvoor de Vlaamse regelgeving kan faciliteren. Daarnaast is het ook een leertraject. We moeten nagaan in welke mate gelijkaardige initiatieven in Vlaanderen kunnen worden gestimuleerd.

In welke vorm een concretere samenwerking zal worden geformaliseerd, zal afhangen van de concrete vraagstelling of samenwerking. Dat zal pas in de loop van de komende maanden duidelijk worden.

In opdracht van het Vlaams Energieagentschap (VEA) wordt een potentieelstudie voor groene waterstof uitgevoerd. De projecten inzake waterstof die door de Delta regio worden voorgesteld, zullen zeker verder worden bekeken. Recent is bekendgemaakt dat Eoly, Parkwind en Fluxys in België een van de eerste power-to-gas-installaties willen bouwen. Die installatie zal een vermogen van 25 megawatt hebben.

Wat CCU betreft, volgt mijn administratie de Europese initiatieven nauwgezet op. Er zijn in Vlaanderen een aantal initiatieven. Het Havenbedrijf Antwerpen heeft de uitwerking van een low-carbon roadmap opgenomen in zijn doelstellingen voor de periode 2018-2020. Belangrijke elementen zijn de inventarisatie van de technologische opties en de nood aan ondersteuning door de overheid.

De Power-to-Gas-bedrijvencuster, die uit een twintigtal bedrijven bestaat en door de Vlaamse overheid wordt ondersteund, heeft ook een roadmap ontwikkeld. Een belangrijke conclusie is dat demonstratieprojecten in verband met waterstof en power-to-gas nodig zijn. De cluster stimuleert dergelijke projecten. Het net vermelde project is hier een voorbeeld van. In de roadmap is sprake van noodzakelijke investeringen om de infrastructuur en zeker het elektriciteitsnet robuust en kostenefficiënt te maken. Ik verwijs hiervoor naar het Energiepact.

Voorzitter, ik heb namens de minister-president, minister Tommelein en mezelf op alle vragen geantwoord.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, het is fijn dat u hier namens verschillende ministers van de Vlaamse Regering kunt spreken, want dergelijke uitdagingen zijn natuurlijk transversaal en beslaan meerdere beleidsdomeinen.

Deze ochtend heeft minister Muyters op Twitter een mooie afbeelding de wereld ingestuurd. Hij duidt daarin aan welke twintig Vlaamse bedrijven in een innovatief netwerk met betrekking tot waterstof stappen.

We zien dat er verschillende klimaattops zijn, en binnenkort komt er nog eentje aan. De initiatieven van onderuit beginnen te groeien. Meer bedrijven en lokale overheden slaan de handen in elkaar. Er is in Parijs de One Planet Summit geweest. Een ander initiatief is het bekende Covenant of Mayors. Ook in de VS, waar de federale overheid misschien wat twijfelt, springen lokale overheden en gouverneurs op de kar.

De Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement moeten dergelijke privé-initiatieven maximaal steunen. De politiek kan niet alles. We kunnen obstakels wegnemen en hier en daar een zetje geven. Ik denk dat uw instrument, de green deals, verder kan worden ingezet om nog meer privé-engagement los te weken en nog meer in dergelijke trajecten te laten instappen.

Ik kijk uiteraard uit naar de contacten die u en uw administratie nog zullen hebben. Ik reken erop dat we in deze commissie verder kennis zullen kunnen nemen van uw inzichten en dat we eventueel een debat zullen kunnen voeren om na te gaan welke legislatieve initiatieven we verder kunnen en moeten nemen.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Mijnheer Schiltz, ik wil me bij uw vraag om uitleg aansluiten. Ik denk dat we dit enkel kunnen aanmoedigen. Bedrijven zien zelf kansen en spelen hierop in. Ze nemen initiatieven in samenwerking. Het gaat om toonaangevende bedrijven. We kunnen ook enkel aanmoedigen dat het grensoverschrijdend in Nederland en in Vlaanderen gebeurt. Vanuit een vorig leven kan ik dat enkel toejuichen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over anticonceptie voor meeuwen – 1785 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Bart Nevens

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Voorzitter, het lijkt een grappig onderwerp. Ik heb er vandaag al bezwarende sms'en over gekregen.

De – voor het overige zeer te waarderen – burgemeester van Blankenberge heeft blijkbaar een fantastisch idee om de overlast van meeuwen aan de kust te bestrijden. We moeten eerlijk zijn: de overlast van meeuwen aan de kust is een item dat in het Vlaams Parlement al frequent aan de orde is geweest. Er zijn studiedagen geweest en er zijn discussies gevoerd met kustbestuurders. De conclusie is dat het niet zo eenvoudig is, want meeuwen zijn namelijk rare vogels. Meeuwen zijn opportunisten en individualisten met een heel eigen karakter en een vast patroon voor het foerageren, overnachten en broeden.

Aan de kust, maar ook meer in het binnenland, tot waar ik woon, leeft de perceptie dat de meeuwenpopulatie gestaag blijft groeien. Dat is niet het geval. Recent heeft het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) onderzoeksresultaten gepubliceerd waaruit blijkt dat het aantal broedparen na een forse dip sinds 2014 weliswaar wat is toegenomen, maar zeker nog niet op het niveau van een tiental jaren geleden zit.

Het is natuurlijk zo dat mens en meeuw steeds meer habitat met elkaar moeten delen. Er is steeds minder open ruimte aan de kust. Ten gevolge van de haven-uitbreidingen en de bebouwde oppervlakte krimpt de open ruimte. De meeuw evolueert dan ook snel van een grondbroeder naar een volleerde dakbroeder.

Dat samenleven met de mens zorgt voor conflicten. De aanpak van de overlast is niet altijd even efficiënt of doordacht. Medio april 2018 wilde het stadsbestuur van Blankenberge starten met een project om meeuwen te voederen met mais of vlees waaronder een anticonceptiemiddel zou worden gemengd. Dit blijkt in binnen- en buitenland een beproefde techniek om duivenpopulaties in te perken. Ik denk dan, bijvoorbeeld, aan de duiven in Venetië. Meeuwen zijn echter geen duiven.

Voor zover ik weet, bestaat er geen wetenschappelijk onderzoek dat uitwijst dat een dergelijke aanpak tot resultaten zou leiden. Dit zal integendeel wellicht leiden tot sterke collateral damage onder andere vogelsoorten die zich ook met het in het anticonceptiemiddel gedrenkte voedsel zouden voederen. Ik denk dan merels, lijsters, mezen en buizerds, die ook op daken kunnen verschijnen.

Bovendien is de meeuw blijkbaar een gewoontedier met een vast eetpatroon. Er zijn onder de meeuwen vegetariërs, carnivoren en viseters. De meeuwen die in Blankenberge resideren, voeden zich niet noodzakelijk in Blankenberge. Vaak gaan ze op andere vaste plekken voedsel zoeken. Dat is vaak het binnenland, maar anderen zitten op het strandhoofd, op een golfbreker langs de kust. In elk geval hebben ze hun vaste plekken, en die liggen niet altijd nabij hun broedplaats. Het is me een raadsel hoe iemand die dieren kan bereiken met het doel hen met voedsel onvruchtbaar te maken. Zoals ik al heb gezegd, zou dit andere vogelsoorten bedreigen.

Sinds de indiening van mijn vraag om uitleg is al het een en het ander gebeurd. De FOD Volksgezondheid, meer bepaald het Federaal agentschap voor geneesmiddelen en gezondheidsproducten (FAGG), heeft benadrukt dat "geen enkel geneesmiddel voor dierengeneeskundig gebruik vergund is voor anticonceptie bij meeuwen. Het gebruik van dierengeneesmiddelen voor niet-vergunde indicaties of diersoorten, het zogenaamde waterval- of cascadesysteem, kan enkel worden toegepast om onaanvaardbaar lijden van dieren te voorkomen." Het is in ieder geval geen adequaat middel om de meeuwenpopulatie te verminderen.

Minister, voor zover het nog relevant is, heb ik enkele vragen. Hoe staat u tegenover het Blankenbergs project? Volgen uw diensten dit mee op?

Het INBO heeft een aantal publicaties over de meeuwenpopulatie uitgebracht. Is er een wetenschappelijke onderbouw voor dit project? Dat is echt noodzakelijk om zoiets te doen.

Past dit in het Soortenbesluit en de instandhoudingsdoelstellingen? Wat de meeuwenpopulatie betreft, moeten we Europese doelstellingen nastreven. Dit komt zeker in conflict met wat de Blankenbergse overheid wil doen.

Valt collateral damage onder andere vogelsoorten in de praktijk uit te sluiten? Zo neen, moet een dergelijke methode dan niet worden verboden? Blijkbaar heeft de FOD Volksgezondheid dit voorlopig al zeker verboden.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, het gaat hier om een beschermde soort. Dit betekent dat wie een middel als anticonceptie wil inzetten, eerst toelating moet hebben. Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) moet een afwijking verlenen. Die afwijking mag in geen geval afbreuk doen aan het streefdoel de populatie van de beschermde meeuwen in gunstige staat van instandhouding te laten

voortbestaan. Dit zal altijd op basis van die doelstelling geval per geval worden beoordeeld. Indien de selectiviteit van een maatregel ontoereikend is, kan dit een grond vormen om de afwijking op het verbod te weigeren. Indien een aanvraag tot afwijking wordt ingediend, zal het ANB nagaan welke mogelijke negatieve effecten de afwijking op andere beschermde soorten kan hebben. Hiermee wordt in de besluitvorming zeker rekening gehouden.

Ik kan mededelen dat het ANB, het INBO en de belangengroepen momenteel werken aan een nieuwe beheerregeling. Dit gebeurt onder het voorzitterschap van de gouverneur van West-Vlaanderen. Het einddoel is te komen tot een evenwichtige en gedragen regeling voor Vlaanderen, met preventieve en bestrijdende maatregelen die kunnen worden genomen om de overlast van meeuwen in te perken, maar die er ook voor zorgen dat de meeuw in goede staat van instandhouding blijft verkeren. De regeling zal zich ook uitspreken over de vraag of anti-conceptie al dan niet kan worden ingezet.

Tot nader order moeten we zeer terughoudend zijn met betrekking tot het eventuele gebruik van deze maatregel. Volgens het INBO blijkt momenteel geen specifiek wetenschappelijk onderzoek te bestaan om de werkzaamheid van het anti-conceptiemiddel te weerleggen of te staven of om aan te tonen dat het middel voldoende selectief is.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, ik ben in belangrijke mate gerustgesteld. Ik kijk natuurlijk uit naar het actieplan dat, onder de leiding van de gouverneur, met de belangengroepen en met het INBO wordt opgesteld.

Als u het mij vraagt, mag het niet enkel om preventie en bestrijding gaan. We zouden ook een aantal oplossingen moeten bieden voor de broedgelegenheid van de meeuwen. In het verleden was de achterhaven van Zeebrugge, bijvoorbeeld, een belangrijke plek hiervoor. Die achterhaven wordt steeds meer bebouwd. Er zijn pogingen geweest om broedgelegenheid te creëren op de daken van die magazijnen en hallen. Ik hoop dat die alternatieven in het plan worden opgenomen, zodat meeuwen minder de neiging zullen hebben zich in het stadsweefsel, op de daken van huizen te nestelen. Ik kijk uit naar het rapport en het voorstel. Ik weet niet of u een idee hebt van de timing. Er zal een rapport of een verslag komen. Weet u iets over de timing?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, in Blankenberge wonen natuurlijk bijzondere mensen en bijzondere politici met fantasie. Ik ben daar naar de middelbare school geweest, en het is nooit goed gekomen met mij.

Ik vind de gedachte meeuwen contraceptie toe te dienen weinig selectief. Ook andere dieren kunnen die contraceptie verorberen, wat tot verstoring in het dierenrijk kan leiden. Ik vind dit een vreemde manier. Ik hoop dat er andere, meer selectieve methodes zijn. We lezen veel over drones en over het schudden van eieren. Ik huiver bij de gedachte.

Mijnheer Caron, u hebt het over de vrijwaring van de broedgebieden waar ze thuishoren. Dat zou de beste oplossing zijn. Wat we nu meemaken, is een gevolg van het feit dat de biotoop van die dieren wordt verstoord. Ze zitten niet meer op de plekken waar ze horen te zitten, maar op de daken in de steden. Straks behandelen we hier een vraag om uitleg over groendaken. Misschien kunnen we daar een plek voor meeuwen vinden.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega Caron, een exacte timing kan ik u niet meegeven. Het is al een heel lange zoektocht en lijdensweg geweest voor de juiste broedlocaties en -eilanden. Dat is een initiatief met vallen en opstaan, dat niet altijd evident is geweest. Maar daar kent u allemaal de geschiedenis van.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Bedankt voor het antwoord. De hele idee van eilanden voor de kust kan misschien ook wel eens een oplossing betekenen, omdat we dan weer ruimte creëren. Nietwaar, mijnheer Vandaele? *(Opmerkingen. Gelach)*

Er is eerder deze namiddag een vraag behandeld over medicijnen en chemische stoffen in het afvalwater. Ik denk dat die problematiek zich hier ook weer kan voordoen, zelfs in regenwater, als het op daken en in goten gebeurt. Op die manier komt ook medicatie op een of andere manier in ons water terecht, en ook contraceptiva. Stel u voor dat u elke dag vier glazen kraantjeswater drinkt, mijnheer Vandaele. *(Opmerkingen van Wilfried Vandaele)*

Alle gekheid op een stokje. Als we het over niet-selectieve methoden hebben, is dit er wel een. Ex-collega De Klerck uit Blankenberge heeft veel fantasie, en dat siert hem, maar dit is in ieder geval geen goede aanpak geweest.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de voordelen van groendaken en hoe de aanleg ervan te stimuleren – 1758 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Bart Nevens

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, een consortium bestaande uit Universiteit Hasselt, Universiteit Antwerpen, hogeschool PXL en het Wetenschappelijk en Technisch Centrum voor het Bouwbedrijf, ontvangt 2,5 miljoen euro van het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO) voor het project EcoCities. Met die onderzoeksbeurs kan het consortium onderzoek doen naar zowel bestaande als experimentele groendaken en groengevels. De Universiteit Hasselt coördineert het onderzoeksproject.

Verschillende studies hebben de voordelen van groendaken en groengevels al aangetoond, en die zijn u allicht ook bekend: waterbuffering, verkoeling, isolatie, luchtzuivering en zo meer. Het onderzoeksproject EcoCities verschilt van de eerdere onderzoeken omdat het hier om een gecoördineerd project gaat, waarbij het onderwerp vanuit verschillende invalshoeken wordt bekeken. Zo zal er worden nagegaan hoe het zit met de biodiversiteit op groendaken en welke ecosysteemdiensten ze precies kunnen vervullen. Ook de invloed van groendaken en -gevels op klimaatextremen, gezondheid en waterbuffering wordt mee onderzocht.

De resultaten moeten resulteren in een model dat aangeeft welke voor- en nadelen een privé-eigenaar exact heeft aan het plaatsen van een groendak of -gevel. Het onderzoek moet ook overheden helpen om na te gaan wat de invloed is van groendaken of -gevels in bepaalde wijken of stadsdelen.

Verschillende gemeenten erkennen nu al de voordelen van groendaken en bieden dan ook een premie aan voor het plaatsen ervan. Een groendak komt ook in aanmerking voor de renovatiepremie, maar dan enkel de draagstructuur en waterdichte bedekking. Afhankelijk van het gekozen type kost de aanleg van een groendak tussen de 45 en 100 euro per vierkante meter. De premies die de gemeenten geven,

schommelen gemiddeld tussen 20 en 30 euro per vierkante meter. Voor bouwers en verbouwers is de kostprijs vaak een te hoge financiële drempel, omdat het boven op de andere verbouwwerken komt.

Minister, erkent u de voordelen van groendaken? Momenteel kan de aanleg van groendaken deels gesubsidieerd worden via de renovatiepremie. Daarnaast geven een beperkt aantal gemeenten een bijkomende premie voor de aanleg van groendaken. Momenteel beschikt slechts 1 procent van de daken in Vlaanderen over zo'n groendak. Hebt u de intentie om de aanleg van groendaken verder te stimuleren, financieel of op een andere manier? Zo ja, welke maatregelen zult u daartoe nemen? Zult u de resultaten uit het onderzoeksproject EcoCities aangrijpen om de bestaande ondersteuningsmechanismen bij te sturen of uit te breiden? Wanneer mogen de resultaten en aanbevelingen uit dat onderzoeksproject worden verwacht?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega Danen, uiteraard kennen wij de voordelen van de groendaken en de groengevels. We hoeven daar eigenlijk niet meer van overtuigd te worden.

Het interessantste aan het project EcoCities is dat er heel concrete cijfers aan gekoppeld zullen worden. We weten immers wel dat er voordelen zijn, maar je moet dat ook hard kunnen maken. Door middel van dit grootschalige onderzoek, dat bestaat uit scenarioanalyses en waardebeoordelingen, zullen de ecosysteemdiensten van groene daken zo veel mogelijk gevaloriseerd worden in cijfers.

Het kan een heel belangrijke schakel zijn in groenblauwe netwerken in de stad, die wij ook verankerd hebben in het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV). Het verkoelende effect bij stedelijke hitte-eilanden is natuurlijk ook een voordeel, alsook het vasthouden van water bij hevige neerslag. Het kan dus ook een belangrijke rol spelen bij klimaatadaptatie.

Met dit basisonderzoek weten we over vier jaar niet alleen welke voordelen er zijn, maar ook concreet hoe groot die kunnen zijn. Het is dus een onderzoek dat het mogelijk zal maken om vanuit de verschillende bestuursniveaus beleid te ontwikkelen, dat verder gaat dan wat er vandaag reeds is, bijvoorbeeld via de hemelwaterverordening of de renovatiepremie, die beperkt is tot de draagstructuur en de waterdichte bedekking. Ik hoop dus dat dit onderzoek aanleiding zal geven tot bijkomende inzichten.

Het onderzoek is nog maar net gestart en loopt nog tot eind 2021. Het richt zich ook op de duurzaamheid van een groendak of groengevel. De voordelen moeten op alle vlakken becijferd worden. De resultaten zullen ook van dien aard zijn dat ze kunnen worden aangewend om ze door te rekenen. Als je zo'n maatregel opneemt in een klimaatadaptatieplan, zul je daar een getal naast kunnen plaatsen, wat toch wel bijzonder interessant is. Mijn diensten volgen het onderzoek vanuit die zin uiteraard zeer goed op.

We hebben het er ook al over gehad tijdens de commissiebespreking van 17 oktober vorig jaar. Ik heb toen al gezegd dat het belangrijk is dat daar ook in de opleiding van architecten en stedenbouwkundigen meer aandacht naar gaat. Hetzelfde geldt bijvoorbeeld voor de aanleg van een weg. Als een lokaal bestuur een nieuwe weg of een nieuwe riolering aanlegt, denkt men vaak pas in laatste instantie, als iets dat er zo wat bij komt, aan groenaanleg. Ik denk dat men dat veel sneller, van in het begin van het concept, moet doen, ook met de nodige experts. Hetzelfde doet zich een beetje voor met groendaken. Men denkt er soms te laat bij na en staat er niet bij stil van bij het ontwerp.

De mate dat subsidies kunnen bijdragen om tegen 2026 inderdaad tot 500.000 vierkante meter groendaken te komen, maakt deel uit van het onderzoek. Maar

we hebben daar natuurlijk niet op gewacht. We zijn al volop bezig om dat mee te ondersteunen. Er is een 'Draaiboek Groenplan' met heel specifieke richtlijnen voor een lokale groenvisie. Dat is heel complementair met het Hemelwaterplan. Het gaat ook over groengevels en groendaken, die op die manier uitgewerkt kunnen worden in een gemeente.

We hebben ook een overeenkomst afgesloten met het Provinciaal Centrum voor Sierteelt, waar groendaken en -gevels ook expliciet in vermeld zijn. Zij hebben ook expertise over hoe je dat het best aanplant en onderhoudt en welke planten je daarvoor kunt gebruiken. We hebben ook het project 'Groen in de Bouw' lopen, samen met de Confederatie Bouw. Daarbij wordt ook een kenniscentrum opgebouwd rond ecologische en natuurtechnische materialen in de bouw, wat dus ook de kennis in de sector zelf zal versterken. En natuurlijk hebben wij ook de vademecums 'Harmonisch Park- en Groenbeheer' van het Agentschap voor Natuur en Bos, die gebruikt kunnen worden door groenvoorzieners of landschapsarchitecten. U ziet dat het iets is dat wij zeker meenemen. In dat vademecum is in 2012 trouwens ook specifieke aandacht gegaan naar muurbegroeiingen, groendaken, gevelgroen en rotstuinen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Bedankt voor uw antwoord, minister. Zoals u terecht zegt, weten we dat de voordelen er zijn. Dat weten we al een tijdje. Maar hier wordt onderzocht hoe groot die zijn. Hier wordt het op een cijfermatige manier bekeken, wat op zich heel goed is. Ik vind het ook heel goed dat u niet zult wachten tot de resultaten er zijn om daar iets aan te doen. Er gebeurt al heel wat, zoals u zegt.

Ik wil u toch vragen om op het vlak van communicatie en bekendmaking misschien nog wat meer te doen. Ik denk dat heel veel mensen die binnen de sector actief zijn, daar te weinig van op de hoogte zijn. Wat dat betreft, denk ik dat er nog wel werk aan de winkel is. U spreekt ook over de opleidingen van architecten en andere beroepen in de bouw. Het lijkt me heel erg belangrijk om dat ook daar mee te nemen, want heel wat bedrijven die daken leggen, zijn heel goed in hun métier, en sommigen doen dat al heel lang, maar sommige van die bedrijven houden ook heel erg vast aan traditionele methodes en staan bijna weigerachtig tegenover dit soort methodes. Ik vraag niet dat de overheid gaat opleggen dat iedere dakbedekker hier werk van moet maken. Dat zou misschien een stap te ver zijn, maar het is misschien goed om te proberen het toch meer mainstream te maken.

Ik wil nog een voorstel doen, ook aan uw collega Tommelein. En ik zal het hem zelf ook zeggen. Er bestaat nu een combipremie voor mensen die bij een verbouwing binnen de vijf jaar een aantal energiebesparende maatregelen nemen, bijvoorbeeld vloerisolatie, spouwmuurisolatie en glasisolatie. Vanaf drie maatregelen krijgt men een bijkomende premie. Misschien is het geen slechte suggestie om een groendak daar ook bij te nemen, naast de andere energiebesparende maatregelen, om gebruik te kunnen maken van de combipremie. Met de inzichten die we nu hebben, denk ik dat dat inderdaad een goed voorstel is, anders zou ik het hier niet gedaan hebben.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): De voordelen zijn er zeker, minister: waterbuffering, verkoeling. Maar ik kan me voorstellen dat je in een aantal gevallen ook wel een conflict kunt hebben tussen een groendak en bijvoorbeeld zonnepanelen. Dat is niet altijd zo gemakkelijk te combineren, dus dan heb je weer zo'n keuze die je moet maken. Dat komt af en toe wel eens voor, collega, dat we twee leuke dingen zouden kunnen doen, maar dat we de keuze moeten maken.

Het is waarschijnlijk ook een interessant programmapunt richting de gemeenteraadsverkiezingen. Ik merk dat er niet alleen gemeenten zijn die subsidies geven

voor groendaken, maar dat er zelfs zijn – zoals Antwerpen zelfs – die dat in een aantal gevallen verplichten. Vanaf 20 vierkante meter dak met een helling van minder dan 15 graden moet men effectief een groendak aanleggen. Misschien moeten we daar eens naar kijken richting de gemeenteraadsverkiezingen, nu we onze programma's aan het maken zijn. Eigenlijk zijn die al klaar, maar goed.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Minister, ik wil me ook heel kort aansluiten bij dat verhaal. Het is alleszins goed dat nu die bijkomende studie loopt. Wat dat betreft, kunnen we zeker een pluim geven aan de Universiteit Hasselt en PXL, die daar in Limburg goed werk leveren.

Ik ben niet onmiddellijk vragende partij om daar extra subsidies voor uit te trekken of om dat, zoals collega Daenen aangeeft, mee op te nemen in de combipremie. Ik zie niet onmiddellijk waar groendaken of groengevels specifiek een invloed hebben op de energieprestaties van een gebouw. Tegelijk moeten we, zoals collega Vandaele zegt, er ook rekening mee houden dat we optimaal zonnepanelen moeten kunnen plannen. Er mag geen conflict zijn tussen de aanleg van groendaken en de optimale aanleg van zonnepanelen.

Ik denk wel dat het goed is, zoals u zelf al hebt aangegeven, om nog meer te sensibiliseren en dit meer bekend te maken, om alle voordelen van groendaken en groengevels optimaal mee te geven, want voor het klimaat is het alleszins wel een goede zaak.

U hebt al verwezen naar 'Groen in de Bouw'. Misschien kan daar nog meer op ingezet worden en gesensibiliseerd worden. Wat dat betreft, steun ik u daar volledig in.

Bart Nevens (N-VA): Ik denk dat we allemaal overtuigd zijn van de voordelen, maar het nadeel is natuurlijk ook dat er minder regenwaterrecuperatie is. De twee systemen, een groendak en regenwaterrecuperatie, wat in veel hemelwaterplannen de voorkeur geniet, komen soms in conflict, omdat je regenwater vertroebelt als je een groendak hebt en het minder geschikt is om te hergebruiken. En het zou toch al te absurd zijn dat we ons groendak of onze groene gevel gaan beregenen of begieten – in sommige gevallen is dat ook met automatische systemen – met duur drinkwater, en langs de andere kant het regenwater niet kunnen hergebruiken. Ik hoop dat dat ook meegenomen wordt in de studie die momenteel loopt.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Alle voor- en nadelen zijn hier aan bod gekomen. De studie zal verhelderend zijn. Maar het is ook cruciaal dat de expertisecentra – ik heb daarnet verwezen naar het PCS – onderzoek doen naar die zaken: hoe kun je een en ander combineren? Je kunt op een deel van je dak zonnepanelen leggen en daarnaast een groendak. Hoe ga je om met regenwater, met de berekening? Welk soort planten nemen het meeste fijn stof op of zijn het best om CO₂ uit de lucht te nemen? Dat zijn allemaal zaken die op dit moment met experts uitgewerkt worden. Als dat iets meer helder en duidelijk is, kan dat inderdaad een heel mooie leidraad zijn voor lokale besturen om daarmee aan de slag te gaan, om zelf een initiatief te nemen rond subsidies of een leidraad, of gewoon om die expertise te delen. Ik denk dus dat we al die zaken goed moeten verzamelen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik ben vol verwachting over wat er nog gaat volgen, maar het is ontegensprekelijk zo dat groendaken nu alle voordelen hebben, wat niet wegneemt dat er conflicten kunnen optreden. Het is aan architecten en mensen in de bouw om daar oog voor te hebben en te kiezen wat verstandig is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het eenheidsreglement gerecycleerde granulaten, het toezicht erop en de toepassing ervan op boswegen
– 1761 (2017-2018)**

Voorzitter: de heer Bart Nevens

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Voorzitter, minister, collega's, een jaar geleden bevroeg ik u over de procedures die opgenomen zijn in het eenheidsreglement inzake gerecycleerde granulaten en het toezicht erop, naar aanleiding van de sanering van een stortplaats in Peer.

U lichtte toen de aangepaste, verstrengde procedure toe en gaf hierbij aan dat er naast controle en opvolging door de certificatie-instellingen, de toezichthouders – milieu-inspectie, gemeentelijke toezichthouders, politiediensten – ook controles uitvoeren bij de brekers en op het gebruik van gerecycleerde granulaten in bouwtoepassingen.

In 2016 hadden de milieu-inspecteurs van de afdeling Handhaving volgende controles uitgevoerd: 117 monsternemingen bij 55 verschillende bedrijven, waarbij in één geval een overtreding werd vastgesteld met betrekking tot de milieukwaliteit van de geproduceerde granulaten; 23 gerichte controles in het kader van de specifieke eenmalige actie rond puinbrekers, waarbij in acht gevallen een overtreding werd vastgesteld, waarvan echter geen enkele met betrekking tot de kwaliteit van het aangeleverde puin of de geproduceerde granulaten.

U deelde ook mee dat er een werkgroep bouwafval bestaat waarin onder andere de Confederatie Bouw, de verwerkers, de afvalinzamelaars, de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) en andere zetelen. Deze permanente werkgroep staat ook in voor de evaluatie van het eenheidsreglement gerecycleerde granulaten.

Dat het verstrengde eenheidsreglement inzake gerecycleerde granulaten en het toezicht op de naleving van dit reglement geen waterdichte garantie biedt voor een goede kwaliteit van het aangeleverde breekpuin, bleek onlangs nog toen het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) de verbeteringswerken aan de boswegen in de bossen van Schoonbeek moest stilleggen wegens de ondermaatse kwaliteit van het aangeleverde puin.

Minister, op 1 juli 2014 wijzigde het eenheidsreglement. De belangrijkste wijziging betrof een meer doorgedreven acceptatieprocedure bij de puinbreker. Werd het aangepaste eenheidsreglement al door de permanente werkgroep bouwafval geëvalueerd? Wat waren de bevindingen en welke bijstellingen zijn noodzakelijk of werden reeds doorgevoerd?

Er duiken nog steeds gerecycleerde granulaten op die relatief grote hoeveelheden vreemd materiaal bevatten zoals hout, ijzer, plastics. Dat was bijvoorbeeld het geval in de bossen van Schoonbeek. Dienen de huidige normen voor het gebruik van gerecycleerde puingranulaten niet verstrengd te worden?

Zijn er recentere cijfers beschikbaar van de controles die door de afdeling Handhaving werden uitgevoerd bij brekers en op het gebruik van gerecycleerde granulaten in bouwtoepassingen? Kunt u deze cijfers bezorgen?

De certificatie-instellingen COPRO en Certipro moeten nagaan of de industriële zelfcontrole correct wordt uitgevoerd. Toch duiken er geregeld problemen op met producten

die beschikken over een certificaat. Wordt de industriële zelfcontrole voldoende streng gecontroleerd door de certificatie-instellingen? Dient de controle op de zelfcontrole verstrengd of bijgestuurd te worden of zult u er op een andere manier voor zorgen dat de granulaten meer conform de afgeleverde certificaten zijn?

Regelmatig worden er door ANB boswegen verhard met gerecycleerde granulaten. Is er een bouwvergunning nodig voor het gebruik van deze gerecycleerde puingranulaten ter verbetering van boswegen? Hoeveel kilometer bospaden werden er door ANB de laatste tien jaar met puingranulaten verhard? Graag een overzicht per provincie. De gevoeligheid voor bossen neemt de laatste jaren toe bij de bevolking. Bent u bereid de procedures voor de verhardingen van bospaden te herevalueren, zodat dit op een meer natuurlijke manier verloopt?

Het hergebruik van materialen – bouwstoffen, gerecycleerde granulaten – met een berekende asbestconcentratie van maximaal 100 milligram per kilogram droge stof (ds) is toegelaten en niet in strijd met het KB ter zake. Mogen gerecycleerde granulaten met een maximale asbestconcentratie van 100 milligram per kilogram ds worden gebruikt voor het verbeteren van boswegen?

Wordt een perceel waarop paden gelegen zijn die verbeterd werden met asbesthoudende puingranulaten die conform zijn, beschouwd als een perceel met bodemverontreiniging? Wordt het gebruik van toegelaten asbesthoudende puingranulaten op percelen geregistreerd? Hoe kan worden voorkomen dat een nieuwe eigenaar moet overgaan tot een oriënterend bodemonderzoek wanneer er – ten gevolge van de verbeteringswerken – kleine hoeveelheden asbesthoudend materiaal worden aangetroffen? De gevoeligheid voor asbest neemt toe. Bent u bereid de norm ter zake te verstrengen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, op 24 augustus 2017 werd Tracimat als sloopbeheerorganisatie erkend. Tegelijkertijd werd in het eenheidsreglement de invoering van het onderscheid tussen puin met een laagmilieurisico-profiel (LMRP) en puin met een hoogmilieurisico-profiel (HMRP) gewijzigd van zes maanden naar één jaar na de erkenning van een sloopbeheerorganisatie, zodat het gewijzigde acceptatiebeleid bij de producenten zal ingaan vanaf 24 augustus 2018.

Na advies van de overlegstructuur heb ik op voorstel van OVAM al enkele wijzigingen doorgevoerd aan het eenheidsreglement. Het gaat om praktische en technische wijzigingen. Een evaluatie van de werking van het aangepaste acceptatiebeleid kan echter maar worden doorgevoerd nadat het verstrengde acceptatiebeleid van toepassing is. In de loop van 2019 voorziet OVAM in een nulmeting van de kwaliteit van de gerecycleerde granulaten op basis van de analyseresultaten van 2018. Dit wordt de vergelijkingsbasis om later een evaluatie te kunnen maken van het effect van het gewijzigde acceptatiebeleid. Vanaf 2019 zal OVAM op regelmatige basis een evaluatie uitvoeren van de impact van het beleid op de kwaliteit van de gerecycleerde granulaten zodat het eenheidsreglement kan worden bijgesteld.

Door de invoering van de doorgedreven acceptatieprocedure zal op bouw- en sloopwerven meer selectief worden ingezameld wat zal leiden tot gerecycleerde granulaten met minder verontreiniging van storende stoffen zoals hout en plastic. De puinbreker kan een windshifter en magneetband inzetten om het grootste gedeelte van de resterende verontreinigingen eruit te halen. Door de kwaliteit van de gerecycleerde granulaten op regelmatige basis te monitoren, zal een beter beeld worden verkregen van de gemiddelde kwaliteit waarna geëvalueerd kan worden of een verstrenging van de toetsingswaarden voor de fysische verontreinigingen verantwoord is en of het beoogde doel bereikt kan worden.

In 2017 heeft de afdeling Handhaving 119 monsternames uitgevoerd. Er werden monsters genomen bij 47 bedrijven in de sector. Slechts in één geval werd een overschrijding vastgesteld van de VLAREMA-normen (Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalcringlopen en afvalstoffen). Deze granulaten werden echter niet geproduceerd op basis van bouw- en sloopafval, maar wel op basis van assen van verbrandingsinstallaties.

Vanaf 24 augustus 2018 zal niet alleen het acceptatiebeleid van de breker verstrengen, ook de controle van de productie en van de kwaliteit van de gerecycleerde granulaten zal worden aangescherpt voor de puinstromen.

De invoering van het onderscheid tussen HMRP en LMRP-puinstromen zal meer garanties bieden dat de kwaliteit van de gerecycleerde granulaten zal verbeteren. Door de kwaliteit van de gerecycleerde granulaten te monitoren, wordt de conformiteit met het VLAREMA opgevolgd. Na evaluatie kan dan worden nagegaan of de zelfcontrole of externe controle verstrengd moet worden.

Indien er geen bestaande verharding aanwezig is, is er in principe volgens de codex een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen vereist. Ook het vervangen van bestaande verhardingen door een andere verharding is vergunningsplichtig. Alleen het vervangen van bestaande verhardingen door eenzelfde soort verharding, is niet vergunningsplichtig. Voor het aanbrengen van nieuwe verhardingen op het openbaar domein bestaat soms een vrijstelling. Zo is overeenkomstig het Vrijstellingsbesluit geen vergunning nodig voor het aanbrengen of wijzigen van verhardingen waarvan de oppervlakte 150 vierkante meter of minder bedraagt met een reliëfwijziging van minder dan 50 centimeter.

Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) onderhoudt de boswegen op een reguliere basis, mee afhankelijk van het gebruik ervan. Van dit reguliere onderhoud worden echter geen data bijgehouden. U weet dat wij met het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen de ambitie hebben om de verharding terug te dringen en zelfs naar min 20 procent te gaan in het buitengebied.

Nieuwe gebouwen of verhardingen in natuur- en bosgebieden moeten zoveel mogelijk worden beperkt. Alleen als het strikt noodzakelijk is, kan het. Het ANB heeft recent een werkgroep opgericht om het beleid inzake onderhoud van boswegen scherp te stellen.

De norm voor het berekende totaalgehalte aan asbestvezels geldt voor alle bouwstoffen. In het VLAREMA wordt er geen onderscheid gemaakt in verschillende toepassingsgebieden. De berekende maximumconcentratie van 100 milligram per kilogram droge stof asbestvezels geldt dus ook voor het gebruik voor het verbeteren van boswegen. De huidige norm voor asbest is een invulling van de nulnorm. De normwaarde voor asbest van 100 milligram per kilogram droge stof die is opgenomen in het VLAREMA, is het laagste concentratieniveau dat met voldoende betrouwbaarheid kan worden gemeten. Deze normwaarde is gebaseerd op de bepalingsgrens om het te kunnen vaststellen en te kunnen kwantificeren.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

U zegt dat er 119 monsternemingen zijn gebeurd in 2017, wel van assen maar geen enkele van sloop- om bouwafval. Is er een reden waarom er gekozen is om sloop- en bouwafval niet te bemonsteren? Ik vind het vreemd omdat dat het jaar voordien wel het geval was. Of ging het over dat ene? U kunt er straks op antwoorden.

Ik begrijp dat ANB de laatste jaren, wellicht met de beste bedoelingen – en daar twijfel ik niet aan want ik denk dat de meeste mensen bij ANB er met de beste

bedoelingen werken –, heel wat bospaden heeft verhard, vervanging van bestaande verhardingen maar ook nieuwe verhardingen. Blijkbaar heeft dat te maken met het feit dat, als bossen regelmatig moeten worden onderhouden, de bospaden soms vrij extensief verhard moeten worden omdat de lichte verhardingen geen zware machines verdragen. Anders worden die wegen helemaal kapot gereden. Ik ben blij te horen dat ANB een werkgroep heeft opgericht om die verhardingen te herevalueren, want ik denk dat de gevoeligheid over verhardingen in bossen erg toegenomen is en dat mensen, recreanten, buurtbewoners, steeds minder accepteren dat bospaden worden verhard. Ik ben blij om te horen dat dit gebeurt.

Minister, men laat mij ook weten dat als men aan bosbeheer doet, de machines steeds groter en zwaarder worden. Als men steeds zwaardere machines in die bossen wil, dan impliceert dat dat men die wegen waarop die machines moeten rijden, zij het tijdelijk, toch steviger moet maken. Hoe kan je een en ander rijmen? Het valt misschien te verkiezen om toch terug te gaan naar minder extensieve beheersplannen of beheer met minder zware machines, wat allicht een hogere kost zal hebben, maar op die manier zullen de bospaden minder worden belast. Ik merk dat dat heel gevoelig ligt. Ik denk dat we nog maar het begin hebben gezien en dat er nog protesten kunnen volgen van mensen die zich hier ernstige vragen bij stellen.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Ik zou even willen inspelen op de vraag van de heer Danen. Ik denk niet dat we boswegen moeten verharden op de manier van ons verhard wegennet, maar ik zou toch even aandacht willen vragen voor de exploitatie van de bossen.

De toekomstvisie van bos en samenleving, uitgewerkt door het Bosforum, wordt binnenkort gepubliceerd. Er is heel veel tijd in gestoken. Uit die visie blijkt dat bos op zich ook een productiewaarde heeft, niet alleen om er geld aan te verdienen, maar ook om het bos in stand te houden en op een goede manier te waarderen zodat de kostprijs van het bosbeheer voor een deel kan worden gerecupereerd. Ik denk dat er niemand meer is die dit zal ontkennen.

De machines om te ontbossen zijn inderdaad zeer groot geworden. Ik denk dat, als we kijken naar de vraag van de klant, het moeilijk nog anders kan. De houtvester zorgt dat de stammen al gezaagd zijn op de juiste lengte. Dat betekent inderdaad wel dat boswegen ongelooflijk worden geruïneerd door het transport vanuit de bossen. In het verleden hebben we in mijn gemeente een project opgestart waarbij we de fundering van die wegen hebben verhard en dat moet met de juiste materialen gebeuren.

Ik denk echter dat ter zake ook een taak is weggelegd voor het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), om toe te zien op de boswerkzaamheden. Er is immers een groot verschil tussen een ontbosser die ergens moet zijn om te ontbossen, waarna twee weken later alles opnieuw netjes is hersteld, en diegene die zegt dat hij wel zal zien wanneer hij daar tijd voor heeft, zodat die bospaden weken- en maandenlang er totaal verruïneerd bij liggen, met alle gevolgen van dien. Ik zou daar dus toch eventjes aandacht voor willen vragen. Het verhaal is genuanceerd, denk ik. Ik denk dat we inderdaad geen asfaltwegen in de bossen moeten aanleggen, maar het kan soms toch noodzakelijk zijn om een bepaalde fundering op bepaalde grotere assen doorheen onze bossen aan te leggen, om het beheer van onze bossen in de toekomst ook mogelijk te houden.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik ben het helemaal eens met wie zegt dat er niet moet worden verhard als het helemaal niet nodig is. Dat is ook de boodschap die

we heel duidelijk kunnen laten horen aan het ANB. Mijn ervaring is dat men vooral verhardt waar het nodig is. Een heel mooi voorbeeld dat ik ken, is dat van het Meerdaalwoud. Daar heeft men een wandelpad aangelegd voor rolstoelgebruikers. Hierdoor is het bos ook toegankelijk voor mensen die minder mobiel zijn. Ik heb er geen weet van dat men nu bospaden zou verharden voor grote machines. Ik zal dat navragen bij het ANB, maar dat is niet de informatie waarover ik beschik. Ze zijn daar ook bezig met die visie. Ik zal hun vragen om die ook over te maken aan het parlement wanneer die klaar is.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Dank u. Deze keer deel ik voor een stuk de mening van collega Ceyssens. Het klopt dat men soms de bospaden verhardt in functie van de exploitatie. Ik denk dat dat soms nodig is, maar dat men dan zeer omzichtig te werk moet gaan. Ik heb voorbeelden gezien van onderlagen, funderingslagen waarvoor puin werd gebruikt dat eigenlijk relatief zwaar verontreinigd was, met plastics, met metalen enzovoort, en blijkbaar was dat allemaal volgens de norm. Blijkbaar mag 1 procent van het gewicht verontreinigd zijn met andere bouwmaterialen die niet kunnen uitloggen. 1 procent op puin is echter natuurlijk wel vrij aanzienlijk, zeker als het gaat over plastic of hout. Metaal weegt wat zwaarder. Dat is misschien ook minder risicovol. Dat zijn echter wel dingen die gebeuren.

Maar nogmaals, ik ben blij te horen dat het ANB met een werkgroep aan de slag is om dat te herbekijken. Dat is één ding, maar als men het dan toch nodig vindt om exploitatiewegen te verharden – en soms is dat inderdaad nodig – dan zou ik er toch echt toe willen oproepen dat te doen met zo zuiver mogelijke materialen. Dat hoeven van mij geen 'virgin materials', geen nieuwe materialen te zijn, maar wel recyclagemateriaal van het zuiverste soort, misschien zuiverder dan de strengste norm nu aangeeft. Dat kun je in principe in de bestekken aangeven. Ik zou echt willen vragen dat het ANB daar werk van maakt, maar ik heb er vertrouwen in dat de werkgroep dat soort aanbevelingen ook zal doen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de verdere stappen voor goedkeuring van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) – 1792 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Bart Nevens

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, ik heb inderdaad een vraag om uitleg ingediend in verband met het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV). We hebben een traject opgestart, dat hier vandaag ook al ter sprake is gekomen. Na ons groenboek hebben we een heel breed participatief proces opgestart, met die gebiedswerkgroepen, proeftuinen, lokale besturen noem maar op. Eind november 2016 heeft de Vlaamse Regering het Witboek BRV goedgekeurd, en nu legt u de laatste hand aan het ontwerp-BRV.

Waar onze structuurplannen altijd heel hiërarchisch waren en stringente regels oplegden aan lokale besturen, zullen die ruimtelijke beleidsplannen in de toekomst veel flexibeler kunnen zijn. Los van de hiërarchie van steden en kernen zullen we veel meer kunnen denken in het kader van ruimtelijke opportuniteiten en kansen. Ons regiodenken moet primeren. Dat vergt toch een serieuze aanpassing in ons denken inzake ruimtelijke ordening, een soort 'nieuw normaal'.

Op 30 maart jongstleden keurde de Vlaamse Regering na advies van de Raad van State ook het procedurebesluit goed voor de goedkeuringsprocedure voor de

ruimtelijke beleidsplannen op de drie bestuursniveaus, waarbij het traject van consultatie, inspraak en goedkeuringsprocedure wordt bepaald. De weg naar een nieuwe mijlpaal, het ontwerp-BRV, ligt dus open.

Het zou redelijk onlogisch zijn om nu heel dat voortraject te hernemen, gelet op het gevoerde proces van adviezen en inspraak en zo meer. Dat is een werk van zeven jaar. Er zijn trouwens ook wat gemeenten, zoals Geel, die al een beleidsplan ruimte hebben opgesteld en goedgekeurd in de gemeenteraad. Daarom is in het procedurebesluit ook een overgangsmaatregel genomen. De Raad van State was in zijn advies van 16 maart echter wat kritisch ten opzichte van die bepaling. Dat is ook de aanleiding voor mijn vraag. De Raad van State wees erop dat dit een verschil in behandeling voortbrengt in de procedure wat het recht op informatie en raadpleging betreft dat moet kunnen worden verantwoord in het licht van het grondwettelijke gelijkheidsbeginsel.

Minister, toen ik dat las, was mijn uitdrukkelijke wens dat die zinsnede geen bom zou zijn onder het BRV. Ik zie u vrij rustig en sereen kijken, dus ik denk niet dat het een bom onder het BRV zal zijn, maar toch vind ik het belangrijk genoeg om dit hier in de commissie ook aan u te vragen. Is er voldoende afgetoetst of die overgangsbepaling in het procedurebesluit niet in strijd is met dat gelijkheidsbeginsel, zoals aangegeven door de Raad van State? Op welke manier weerlegt u die kritiek? Welke stappen moeten, rekening houdend met die overgangsmaatregel, nog worden gezet voor het BRV? Welke timing hebt u voor ogen? Daar hebt u daarnet al op geantwoord in het kader van de vraag over de financiële impact. Wat betekenen dit procedurebesluit en de daarbij genomen overgangsmaatregel voor gemeentelijke processen van beleidsplanning die reeds zijn opgestart of afgerond, zoals bijvoorbeeld in Geel?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Ronse, het uitvoeringsbesluit over de ruimtelijke beleidsplannen is sinds 5 mei 2018. U zult ook zien dat samen met het besluit in het Staatsblad ook het verslag aan de Vlaamse Regering is gepubliceerd, en daarin staat een overgangsbepaling. Dat wordt uiteraard ook gekaderd in de nota. Het gaat meer bepaald over artikel 86. Men kan afwijken van een aantal bepalingen van het uitvoeringsbesluit, maar enkel wat de processtappen betreft die aan de voorlopige vaststelling voorafgaan. Bovendien beoogt die overgangsbepaling niet het toelaten van minder participatie. Ze vereist immers dat de adviesraden, de andere bestuursniveaus en het publiek wel degelijk zijn geraadpleegd. Dat hoeft echter dus niet noodzakelijk te zijn gebeurd met de formaliteiten die in het uitvoeringsbesluit staan. Ik denk dat dat een evenwichtige regeling is om, zoals u aanhaalt, ook recht te doen aan het feit dat we voor het BRV al een heel traject hebben afgelegd en dat ook een aantal gemeenten en provincies hun ruimtelijke beleidsplannen al op de sporen hebben gezet.

Met die regeling schrijven we ons ook in in het kader dat de decreetgever heeft uitgetekend. Het nieuwe artikel 2.1.5 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, dat het parlement heeft goedgekeurd met de Codextrein, vereist de raadpleging van adviesraden, andere bestuursniveaus en publiek in verschillende fases van het opmaakproces. Er zijn gelijklopende bepalingen voor de opmaak van ruimtelijke beleidsplannen op de andere niveaus. De overgangsregeling in het uitvoeringsbesluit eist wel degelijk dat er ook in de voorbereidende fase, dus voorafgaand aan de voorlopige vaststelling én het openbaar onderzoek, een raadpleging is gebeurd. Alleen zijn de formaliteiten volgens dewelke dat gebeurt, niet relevant.

Het is correct dat de Raad van State in zijn advies is ingegaan op de overgangsbepaling. De opmerking van de Raad over de zin van de overgangsbepaling lijkt me voldoende weerlegd door de feiten. We zijn het erover eens dat het geen steek zou

houden om het proces voor het BRV over te doen, beginnend met een startnota. Er is dus wel degelijk nood aan een overgangsregeling. Ik ben het er ook niet mee eens dat niet duidelijk zou zijn wat moet worden verstaan onder “de voorbereiding van de vaststelling van een beleidsplan ruimte”. Artikel 86 maakt duidelijk dat het gaat om het proces dat aan de voorlopige vaststelling voorafgaat.

De Raad van State ging ook in op het gelijkheidsbeginsel. De Raad zegt niet dat het gelijkheidsbeginsel is geschonden, wel dat de regeling moet worden onderzocht en moet kunnen worden verantwoord in het licht van het gelijkheidsbeginsel. We hebben die opmerking wel degelijk ter harte genomen. Ik verwijs naar wat ik daarnet heb beklemtoond: de overgangsbepaling laat helemaal niet toe dat het voorbereidend traject zonder participatie zou gebeuren. Die moet er wel degelijk zijn geweest. Alleen is het geen noodzaak dat het gebeurde volgens de vormvereisten die in het uitvoeringsbesluit staan.

Het verslag aan de Vlaamse Regering, dat mee werd gepubliceerd en dat iedereen dus kan lezen, bevestigt op dezelfde manier de nood aan die overgangsregeling. Ik denk dat we daarmee toch een duidelijk antwoord hebben bezorgd.

Met een beroep op de overgangsmaatregel waarover we het zonet uitvoerig hebben gehad, is de eerstvolgende stap voor het BRV een voorlopige vaststelling. Daarna volgen het openbaar onderzoek en de adviesronde, dan een definitieve vaststelling en ook een bekrachtiging door het parlement. U haalde terecht aan dat we op regeeringsniveau daaraan de laatste hand leggen. Ik heb dat daarnet ook al duidelijk gezegd. Ik hoop dat dat zo snel mogelijk kan worden afgerond.

Dan was er de vraag wat dat nu betekent voor de gemeentelijke processen. De betrokken lokale besturen kunnen dus overgaan tot een voorlopige vaststelling, op voorwaarde dat er is voldaan aan de voorwaarden van de overgangsregeling. De adviesraad, de andere bestuursniveaus en het publiek moeten in de voorbereidende fase zijn geraadpleegd. Ik heb daar trouwens ook op geanticipeerd. Ik heb daar al op geantwoord hier naar aanleiding van de vraag van de heer Landuyt. Bijvoorbeeld in Brugge en in Geel zal de eerste mogelijke stap dus een voorlopige vaststelling zijn, op voorwaarde dat er is voldaan aan de voorwaarden van de overgangsregeling.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, u hebt me gerustgesteld. U hebt ook ernstig juridisch onderzoekswerk verricht naar aanleiding van het advies van de Raad van State. Ik denk dat het bijzonder belangrijk is dat onze juridische basis voor dat BRV goed zit. Het zou erg spijtig zijn, mocht die onderbouw niet goed zijn en mocht dat gelijkheidsbeginsel zijn geschonden, maar u hebt toch een aantal argumenten op tafel gelegd die me van het tegendeel overtuigen. Ook voor de gemeenten is het zeer belangrijk dat ze enkel het voortraject, de eerste stap kunnen overslaan. U had Geel en Brugge opgenoemd, dacht ik. Die moeten dus niet opnieuw beginnen, als ik u goed begrijp, omdat ze alles hebben opgemaakt conform de overgangsbepaling. Ze moeten dus niet opnieuw een openbaar onderzoek doen en adviezen inwinnen en zo meer. Dat is goed nieuws voor hen. Ik hoop ook dat die argumentatie daadwerkelijk heel de toetsing door de Raad van State zal doorstaan, en dat er dus geen bom onder het BRV wordt gelegd, toch niet vanuit die hoek.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het uitblijven van een gewestelijke verordening over publiciteitsinrichtingen – 1793 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Bart Nevens

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, ik heb hier al een aantal schriftelijke vragen over gesteld. In 2017 keurde de Vlaamse Regering principieel het besluit goed inzake die gewestelijke verordening over publiciteitsinrichtingen. Die moet heel wat oude regelgeving en bepalingen op het vlak van publiciteit en reclame vervangen.

Ik had sindsdien dus een aantal schriftelijke vragen gesteld. Recent, op 15 maart, had ik er eentje gesteld waarop u naar mijn mening vrij vaag had geantwoord. Ik had toch de indruk dat u niet meteen een antwoord gaf op een aantal concrete deelvragen. De situatie op het terrein is toch redelijk complex en onduidelijk, en ook een beetje achterhaald. Dat was ook de reden waarom de Vlaamse Regering het initiatief nam om zo'n verordening op te stellen.

Minister, dus ter verduidelijking en opheldering, welke hinderpalen beletten een definitieve goedkeuring van de verordening inzake publiciteitsinrichtingen? Vanuit welke hoek komen er bezwaren? Bent u van mening dat indieners van die bezwaren de voordelen van een verordening ter vervanging van de complexiteit van de huidige regeling correct inschatten? Wat is het standpunt van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP) omtrent het ontwerp van verordening? Op welke termijn zult u een besluit voorleggen aan de Vlaamse Regering?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Ronse, ik kan u verzekeren dat er eigenlijk geen enkel bezwaar is dat principieel tegen dit initiatief is gekant.

Ik denk dat iedereen blij is dat er een soort actualisatie komt van de wetgeving die bestaat sinds 1959, maar er zijn wel een aantal bekommernissen vanuit het veld. Sommigen willen een verstrenging, anderen zeggen dat het op die manier quasi niet toe te passen is. We moeten een goede afweging maken. Ik heb uitdrukkelijk de opdracht gegeven aan onze diensten om met de verschillende stakeholders rond de tafel te zitten en te kijken hoe aan die opmerkingen tegemoet kan worden gekomen, zodat we iets hebben dat in de praktijk kan werken. Dat vraagt wat tijd. Dat gebeurt op dit moment.

Hoe zit het met de VVSG en de VVP? Ze hebben zich aangesloten bij de adviezen van de strategische adviesraden. De VVSG heeft op de overlegvergadering een aantal aanpassingen, verduidelijkingen en verstrengingen gevraagd. Nadien heeft de VVSG nog een aangepast advies nagestuurd, dat minder streng is. Ik hoop dat we dus tot die tweede goedkeuring kunnen komen, maar ik vind het belangrijk dat we met de stakeholders tot iets kunnen komen dat vanuit het veld implementeerbaar is en dat een antwoord biedt op wat we willen doen, rekening houdend met het feit dat flitsende reclame kan afleiden en voor problemen kan zorgen. Maar we moeten ervoor zorgen dat het in de praktijk uitvoerbaar is. Vanaf het moment dat ik van onze diensten iets krijg dat goed is doorgesproken met alle stakeholders, kunnen we naar de regering gaan, want anders zie ik iets op de tafel komen dat in de praktijk misschien grote problemen zal opleveren.

Axel Ronse (N-VA): Ik hoop dat dat dan snel op tafel kan worden gelegd. Het openbaar onderzoek is intussen al tien maanden afgelopen. Zoals ik u begrijp,

zijn er geen echt onoverkomelijke bezwaren. Het is goed dat de Vlaamse Regering die verordening dan goedkeurt, zodat alle oude regeltjes dienaangaande naar de prullenbak verwezen worden en we met een nieuw eigentijds kader verder kunnen gaan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Nevens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over een eventuele vergetelheid in het omgevingsloket inzake afwijkingen op het beroep van architect – 1811 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Wilfried Vandaele

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Voorzitter, minister, het gaat om een vergetelheid, volgens mijn bescheiden mening, in het omgevingsloket inzake afwijkingen op het beroep van architect.

Met de omgevingsvergunning en het digitaal omgevingsloket zijn we definitief de 21e eeuw ingestapt. Ik denk dat iedereen ervan overtuigd is, ook de architecten, de gemeentebesturen, enzovoort. Niet alleen verloopt nu alles via één procedure – met één openbaar onderzoek en één vergunning – maar ook maximaal digitaal. Gedaan met die pakketjes van plannen en bundels voor een bouwaanvraag voor een woning. Een koppeling tussen de databank van de Orde van Architecten en het omgevingsloket moet er ook voor zorgen dat automatisch de link wordt gelegd en het visum dus niet langer apart moet worden aangevraagd.

Zoals bepaald in het uitvoeringsbesluit, in artikel 155, moet de architect zich in het omgevingsloket aanmelden in zijn hoedanigheid van architect en de aanvraag medeondertekenen. So far, so good. In de wetgeving op de bescherming van het beroep van architect is in artikel 4 ook de mogelijkheid opgenomen dat “wat betreft de openbare instellingen en de particulieren, afwijkingen toegestaan kunnen worden door den Gouverneur, op voorstel van het Schepencollege der gemeente, waar de werken moeten uitgevoerd worden.” In het verleden werd hier soms gebruik van gemaakt door bouwkundig ingenieurs die hun eigen woning of verbouwing konden ontwerpen.

Mijn vragen zijn dan ook eenvoudig. Klopt het dat deze afwijkingsmogelijkheid bij de uitrol van het digitaal omgevingsloket over het hoofd werd gezien? Zo ja, op welke termijn zult u dit rechtzetten?

Indien de mogelijkheid vandaag alsnog zou bestaan, in welke hoedanigheid dient de persoon, die niet bij de Orde van Architecten is aangesloten, maar zich wel kan beroepen op de afwijking op basis van artikel 4, zich dan aan te melden bij het loket?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Nevens, ik kan u geruststellen. Deze mogelijkheid werd niet over het hoofd gezien. Een persoon die over een goedkeuring van de gouverneur beschikt, kan perfect een aanvraag samenstellen en indienen. Die persoon geeft aan in het loket dat hij of zij voor het betreffende project de hoedanigheid van ‘architect ontwerper’ opneemt. Hij kan bij ‘extra informatie’ de goedkeuring van de gouverneur toevoegen. Op termijn zal de Orde van Architecten, wanneer de koppeling met hun databank inderdaad gerealiseerd is, kunnen nagaan wie zich ‘aanmeldt’ als ‘architect ontwerper’. De analyse hoe dit precies zal verlopen is nog lopende. Vandaag kan de Orde wel al postfactum aftoetsen of de personen met de hoedanigheid van ‘architect ontwerper’ in hun databank geregistreerd zijn.

We hebben die vraag uiteraard ook gekregen van de Orde van Architecten. Daar is ook overleg gepleegd. Daarom kijken we nu hoe die koppeling kan gebeuren. Vandaag kan men wel perfect dat ontwerp indienen.

Bart Nevens (N-VA): Ik had verwacht dat u daar een antwoord op zou hebben en dat er geen vergetelheid is, dat dat allemaal mee opgenomen is in de uitrol om een omgevingsloket op te starten. Dat had ik kunnen weten. Alleen merk ik op het terrein – ik ben schepen van Ruimtelijke Ordening – dat de informatie die u bezit over de toegang tot het loket, in geval van een dergelijk deskundig persoon die over de nodige diploma's en voorwaarden beschikt en die via het gemeentebestuur een vrijstelling kan vragen aan de gouverneur, nog niet gekend is. Er is nog onwetendheid. Er is weinig informatie op het loket te vinden. De gemeentebesturen krijgen dergelijke vragen en worden voor informatie bij de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaren en bij de provincie van het kastje naar de muur worden gestuurd.

Minister, ik stel voor, dat wat u vandaag hier zegt – en wat wij eigenlijk wisten, namelijk dat u een pasklaar antwoord had – u ook communiceert naar de gemeenten en naar de Orde van Architecten. Daar zijn ze blijkbaar niet op de hoogte van hoe deze procedure moet worden geïmplementeerd en hoe iemand met een vrijstelling zelf zijn plannen kan opladen op dat digitaal loket. Ik vermoed, aangezien u dat al had voorzien, het ook in de volgende fase geen probleem zal zijn om dat aan de buitenwereld kenbaar te maken.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Nevens, u mag op beide oren slapen: we zullen dit zeer grondig communiceren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Nevens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over lokale handhaving van de ruimtelijke ordening op het terrein – 1812 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Wilfried Vandaele

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): U weet dat ik een politicus ben die veel terreinervaring heeft. Dit is weer zo'n vraag vanop het terrein, vanuit de buik. Het gaat over de lokale handhaving van de ruimtelijke ordening op het terrein.

Het handhavingsbeleid inzake ruimtelijke ordening en omgeving gaat uit van een gedeelde verantwoordelijkheid tussen het Vlaamse en gemeentelijke bestuursniveau. Conform het Handhavingsprogramma Ruimtelijke Ordening geeft het aan dat elk niveau haar eigen prioriteiten bepaalt en haar verantwoordelijkheid inzake handhaving ten volle opneemt. Sinds 1 maart kunnen lokale besturen hierbij ook gebruik maken van de administratieve handhavingsinstrumenten. Zo zal de gemeente bijvoorbeeld een 'last onder dwangsom' kunnen opleggen om een overtreding ongedaan te maken.

Op lokaal niveau kan het college van burgemeester en schepenen een gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur aanstellen, zowel uit het eigen personeelsbestand als via een intergemeentelijk samenwerkingsverband. Ook de agenten en de officieren van gerechtelijke politie zijn bevoegd voor het luik handhaving.

We zijn er allemaal van overtuigd dat handhaving een essentieel onderdeel uitmaakt van het vergunningenbeleid. Heel wat lokale besturen zijn ook bereid dit te doen – mits de nodige ondersteuning – maar botsen vaak op een discussie

met de lokale politie over 'kerntaken'. De taken van de gewestelijke inspectie, de lokale politie én de gemeentelijke inspecteurs lijken ook bemoeilijkt te worden door het digitale verhaal, aangezien het niet langer vereist is om de goedgekeurde plannen op de werf te leggen tijdens de uitvoering van de werken.

Hebt u intussen reeds het signaal gekregen dat het handhavingswerk wordt bemoeilijkt doordat men niet langer de goedgekeurde plannen op de werf moet leggen? Ondergraaft dit niet de noodzaak aan een correcte en adequate handhaving? Zo ja, op welke manier zult u dit oplossen?

Werd deze problematiek ooit besproken in de gesprekken met de lokale handhavingsactoren of de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG)? Welk gevolg is hier dan aan gegeven?

Op welke manier kunnen we ervoor zorgen dat de gewestelijke inspectie, de lokale politie en de gemeentelijke inspecteurs ter plaatse kunnen nagaan of de werken conform de plannen worden uitgevoerd?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Nevens, bedankt om uw buikgevoel met ons te delen.

Vanuit mijn diensten heb ik nog geen signaal gekregen dat de handhaving bemoeilijkt wordt door het feit dat de goedgekeurde plannen niet langer op de werf moeten liggen. De gewestelijke stedenbouwkundige inspecteurs hebben daarover nog geen opmerkingen geformuleerd. Het zou nogal archaïsch zijn om in een wereld waar alles digitaal verloopt en ook de omgevingsvergunningen digitaal worden ingediend, er een papieren afdruk zou moeten zijn om mee te nemen op de werf.

Mijn administratie is rechtstreeks in gesprek met de lokale handhavingsactoren in het kader van enkele infosessies omtrent de nieuwe handhavingswetgeving. Verder hebben de lokale handhavers ook een rechtstreeks kanaal om vragen te stellen aan mijn administratie. Het feit dat de goedgekeurde plannen niet langer aanwezig moeten zijn op de werf, werd tot op dit moment nog niet als een pijnpunt naar voren gebracht door deze lokale handhavers. Ook de VVSG heeft dit punt vooralsnog niet aangehaald op de vele overlegmomenten.

Gewestelijke en gemeentelijke inspecteurs kunnen via de geëigende weg toegang krijgen tot het omgevingsloket, waar alle plannen in zitten. Inspecteurs van politie kunnen via de gemeentelijke dienst omgeving eveneens inzage verkrijgen. Ik ben er ook zeker van de officiële vergunde plannen kunnen worden geconsulteerd. In het verleden hebben we vastgesteld dat de plannen op de werf niet ondertekend waren en kunnen afwijken van de vergunde. Door consultatie van het omgevingsloket is dat probleem uit de wereld geholpen. Maar het is goed dat u het signaleert. Als we nog signalen krijgen, moeten we kijken hoe we dat kunnen oplossen, maar ik zie niet direct een oplossing. Ik denk dat we er vooral een digitale oplossing voor moeten hebben.

Bart Nevens (N-VA): Ik denk dat er inderdaad geen weg terug is wat de digitalisering betreft. We moeten ervoor zorgen dat er inderdaad voldoende geïnvesteerd wordt zodat ook de mensen die op het terrein de handhaving moeten doen, goed zijn uitgerust, dat ze de mogelijkheden hebben om via het digitale loket de plannen te bekijken en op te vragen. Ik kan u geruststellen: vandaag zijn er nog wel papieren plannen op de werf. De aannemer en de metser werken nog graag met papieren plannen. Ze zitten nog niet met hun iPad te metsen op de bouwwerf.

Ik zou toch graag ook willen bekijken hoe we de handhavers kunnen ondersteunen. Als het gemeentehuis om de hoek ligt, is dat dikwijls geen probleem, maar

ik kan me inbeelden dat op sommige bouwerven, waar bijvoorbeeld geen internetverbinding is, het moeilijk is om in te loggen op het digitale loket, de nodige maatregelen te nemen of afspraken te maken met inspectie, met handhaving, ook met de lokale besturen. We moeten kijken hoe we die praktische kant van de zaak opgelost kunnen krijgen, zeker voor de toekomst, als de papieren versie van de plannen niet meer ter beschikking zal zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.